

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

OSVEŠČENOST OBČANOV SEVNICE IN CELJA O PRVI POMOČI IN UPORABI DEFIBRILATORJA

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICA:
Neja Novšak

MENTOR:
Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

Celje, marec 2019

Srednja zdravstvena šola Celje, raziskovalna naloga

Srednja zdravstvena šola Celje
Ipavčeva ulica 10
3000 Celje

OSVEŠČENOST OBČANOV SEVNICE IN CELJA O PRVI POMOČI IN UPORABI DEFIBRILATORJA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:
Neja Novšak, 2. e

Mentor:
Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2019

ZAHVALA

Raziskovalna naloga ne bi nastala, če ne bi bilo določenih ljudi, ki se jim moram še posebej zahvaliti za ves čas in trud, da so pripomogli k nastanku raziskovalne naloge s takšno vsebino in obliko.

Zahvaljujem se mentorju gospodu Petru Čepinu Tovorniku, dipl. zn., dipl. san. inž., ki mi je omogočil izdelavo raziskovalne naloge, s katero sem se naučila marsikaj novega.

Zahvala gre tudi vsem anketirancem občin Sevnice in Celja, ki so z izpolnjenimi anketnimi vprašalniki v veliki meri pripomogli, da je raziskovalna naloga nastala.

Za strokovni pregled naloge se zahvaljujem gospe Mirjam Marguč, mag. manag., dipl. m. s., za prevod povzetka v angleščino gospe Franji Dobrajc, prof., za slovnični pregled gospe Maji Antonič, prof., koordinatorici raziskovalne dejavnosti na šoli, gospe Smilji Pevec, univ. dipl. biol. ter za tehnično izvedbo gospe Nini Lobe Selič, prof..

Za podporo raziskovalne dejavnosti na šoli pa se zahvaljujem ravnateljici gospe Katji Pogelšek Žilavec, prof. mag. posl. ved.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

KAZALO.....	4
KAZALO VSEBINE.....	4
KAZALO SLIK	4
KAZALO GRAFOV	5
KAZALO PRILOG.....	5
POVZETEK	6
ABSTRACT	7
1 UVOD	8
1.1 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	8
1.2 HIPOTEZE	8
1.3 METODE DELA.....	9
2 TEORETIČNI DEL.....	10
2.1 ZGODOVINA PRVE POMOČI.....	10
2.2 SEKCIJA REŠEVALCEV V ZDRAVSTVU.....	12
2.3 PRVA POMOČ	12
2.3.1 PRISTOP K POŠKODOVANEMU.....	13
2.3.2 STOPNJE PRVE POMOČI	13
2.3.3 VERIGA PREŽIVETJA.....	14
2.4 DEFIBRILATOR	14
2.4.1 UPORABA DEFIBRILATORJA	15
2.4.2 DEFIBRILATORJI V OBČINI SEVNICA.....	16
2.4.3 DEFIBRILATORJI V OBČINI CELJE	17
2.5 ZAKONODAJA	17
3 EMPIRIČNI DEL	19
3.1 VZOREC	19
3.2 ČAS RAZISKAVE.....	19
3.3 OBDELAVA PODATKOV	19
3.4 REZULTATI RAZISKAVE.....	19
3.4.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	20
3.4.2 INTERVJU.....	38
3.4.2.1 INTERVJU Z GOSPO MARIJO ŽNIDARŠIČ.....	38
3.4.2.2 INTERVJU Z GOSPO DANICO ŠTEBIH GROBOLJŠEK.....	38
3.5 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA.....	40
4 ZAKLJUČEK	42
5 LITERATURA IN VIRI	43
6 PRILOGE	46

KAZALO SLIK

Slika 1: Slika Jeana Henrija Dunanta	10
Slika 2: Oznaka Rdečega križa Slovenije	10

Slika 3: Florence Nightingale	11
Slika 4: Logotip Sekcije reševalcev v zdravstvu	12
Slika 5: Veriga preživetja	14
Slika 6: Oznaka defibrilatorja	15
Slika 7: Prikaz defibrilatorja	16

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali vas področje prve pomoči zanima in bi radi nadgradili svoje znanje?.....	20
Graf 2: Menite, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči?	21
Graf 3: Ste že bili v stanju, ko so vam laiki (nestrokovnjaki) nudili prvo pomoč?	22
Graf 4: Ste že bili v stanju, ko ste potrebovali pomoč, vendar se mimoidoči niso odzvali?	23
Graf 5: Ocenite stopnjo strinjanja, ali bi znali pristopiti k osebi, ki potrebuje prvo pomoč.	24
Graf 6: Ocenite svoje znanje o prvi pomoči od 1 do 5	25
Graf 7: Ste že bili na kakšnem tečaju prve pomoči?	26
Graf 8: Ali je potrebno prvo pomoč nuditi vsakomur, ki jo potrebuje?	27
Graf 9: Ste že komu pomagali oz. izvajali prvo pomoč na terenu?	28
Graf 10: Se bojite pomagati, ker mislite, da boste stanje poškodovanca poslabšali?	29
Graf 11: Ste že nudili umetno masažo srca na lutki?	30
Graf 12: Kaj je defibrilator?	31
Graf 13: Koliko defibrilatorjev imate v občini?	32
Graf 14: Poznate lokacije defibrilatorjev v občini?	33
Graf 15: Ste že uporabljali defibrilator na lutki?	34
Graf 16: Ste že uporabljali defibrilator na človeku?	35
Graf 17: Ste seznanjeni z uporabo defibrilatorja?	36
Graf 18: Ali ste mnenja, da lahko defibrilator še dodatno poškoduje človeka s srčnim zastojem ali pa poškoduje tudi vas, ker njegovo delovanje temelji na električni energiji?	37

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik	46
-------------------------------------	----

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je pridobiti podatke o osveščenosti občanov Sevnice in Celja o prvi pomoči ter znanju defibrilatorja v omenjenih občinah. Cilj pa je ozavestiti ljudi o pomembnosti prve pomoči ter jih seznaniti z uporabo in lokacijo defibrilatorjev v omenjenih občinah.

V teoretičnem delu je opisana zgodovina prve pomoči, pristop k poškodovani osebi, delovanje in uporaba defibrilatorja, lokacije defibrilatorjev v Sevnici in v Celju ter zakonodaja s področja prve pomoči.

Osnova za empirični del je 165 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili občani Sevnice (86) in občani Celja (79) ter 2 intervjuja. Rezultati so pokazali, da 84 % anketiranih občanov Sevnice in Celja zanima oz. zelo zanima nadgradnja prve pomoči, 88 % pa jih meni, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči. Tečaj prve pomoči jih je opravljalo 78 %. 59 % anketiranih občanov Sevnice in 81 % anketiranih občanov Celja ne ve, koliko defibrilatorjev imajo v občini in največ anketiranih občanov posamezne občine je odgovorilo, da poznajo zelo malo lokacij, kjer so nameščeni defibrilatorji v občini. Z uporabo defibrilatorja je seznanjenih 40 % vseh anketiranih občanov, le 2 % anketiranih je defibrilator že uporabljalo na človeku.

Ključne besede: prva pomoč, defibrilator, anketni vprašalnik, Sevnica, Celje.

ABSTRACT

The purpose of the research task is to obtain information on the awareness of the citizens of Sevnica and Celje about the first aid and the knowledge of the defibrillator in these municipalities. The aim is to raise people awareness of the importance of first aid and to familiarize them with the use and location of defibrillators in these municipalities.

In the theoretical part is described the history of first aid, the approach to the injured person, the operation and use of the defibrillator, the location of defibrillators in Sevnica and Celje, and the first aid legislation.

The basis for the empirical part is 165 survey questionnaires completed by the citizens of Sevnica (86) and citizens Celja (79) and 2 interviews. The results showed that 84% of the surveyed citizens of Sevnica and Celje are interested in it or very interested in upgrading first aid, and 88% think that people should be more aware of the first aid. The first aid course was done by 78%. 59% of surveyed citizens of Sevnica and 81% of surveyed citizens of Celje do not know how many defibrillators in the municipality are and the majority of surveyed people in each municipality responded that they know very few locations where defibrillators are installed in the municipality. 40% of all surveyed people are familiar with using a defibrillator, only 2% of respondents have already used the defibrillator on a human.

Keywords: first aid, defibrillator, survey questionnaire, Sevnica, Celje.

1 UVOD

Za raziskovalno nalogo o osveščenosti glede prve pomoči in uporabe defibrilatorja v okviru projekta Mladi za Celje sem se odločila, ker me področje prve pomoči zanima in se mi zdi pomembno, da smo ljudje o prvi pomoči in o delovanju ter lokaciji defibrilatorja osveščeni.

Pomembno se mi zdi, da se zavedamo, da so okoli nas ljudje, ki potrebujejo pomoč in prvo pomoč, ki je neposredna in takojšnja zdravstvena oskrba poškodovanega, nenadno obolelega ali zastrupljenega na kraju dogodka. Uporaba defibrilatorja se mi zdi pomembna, saj lahko rešimo življenje, če prvo pomoč nudimo pravočasno in pravilno. Vendar se v današnjem času premalokrat ustavimo in pogledamo okoli sebe, delamo dobra dela ter se prevečkrat oziramo na raso, kulturo, vero ali prepričanje človeka. Vsi smo le ljudje.

1.1 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je pridobiti podatke o osveščenosti ljudi o prvi pomoči ter znanju in lokacijah defibrilatorjev v občinah Sevnica in Celje.

Cilj naloge pa je ozavestiti ljudi o pomembnosti nudenja prve pomoči ter jih seznaniti z uporabo in lokacijami defibrilatorjev v občinah Sevnica in Celje.

1.2 HIPOTEZE

Preden sem začela izdelovati raziskovalno nalogo, sem si zastavila naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Več kot polovica anketiranih občanov posamezne občine se strinja, da morajo biti bolj osveščeni o prvi pomoči.

Hipoteza 2: Anketirani občani Sevnice so nudili umetno masažo srca na lutki večkrat kot anketirani občani Celja.

Hipoteza 3: Več kot polovica anketiranih občanov posamezne občine ne pozna točnega števila defibrilatorjev v občini.

Hipoteza 4: Anketirani občani Sevnice so bolj osveščeni o lokacijah defibrilatorjev kot anketirani občani Celja.

1.3 METODE DELA

Pri izdelavi raziskovalne naloge sem uporabila naslednje metode:

- metoda pregleda strokovne literature,
- metoda anketnega vprašalnika in
- metoda intervjuja.

Delo je potekalo v naslednjem vrstnem redu:

- pogovor z mentorjem o izbrani temi,
- postavitve hipotez, cilja in namena raziskovalne naloge,
- izdelava anketnega vprašalnika,
- izbira ciljne skupine za anketiranje,
- obdelava in analiza pridobljenih podatkov,
- preverjanje hipotez in sinteza rezultatov raziskave,
- razprava in zaključek s predlogi.

Po izboru teme in opredelitvi hipotez sem začela zbirati literaturo, ki sem jo potrebovala za reševanje hipotez in razlago teoretičnega dela.

Izvedla sem 2 intervjuja z zdravnicami iz občin Sevnica in Celje. Intervjuja sta bila strukturirana in oba sta imela 6 vprašanj.

Anketiranje je bilo izvedeno med občani Sevnice in Celja nekaj po elektronski pošti, nekaj pa v fizični obliki na podlagi 165 anketirancev.

Anketni vprašalnik (priloga 1) vsebuje skupaj 18 vprašanj, ki so bila namenjena vsem anketirancem. Vsa vprašanja so zaprtega tipa. 3 vprašanja so z dvema možnima odgovoroma, 4 vprašanja s tremi možnimi odgovori, 3 vprašanja s štirimi možnimi odgovori, 3 vprašanja s petimi možnimi odgovori, 1 vprašanje s šestimi odgovori, 1 vprašanje, kjer so anketiranci odgovarjali po 5 – stopenjski lestvici. 2 vprašanji sta takšni, kjer so lahko anketiranci obrazložili svoj odgovor, in 1 takšno, kjer so pod drugo napisali odgovor, če ga niso našli med ponujenimi.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ZGODOVINA PRVE POMOČI

S prvo pomočjo je bil v zgodovino tesno povezan Rdeči križ, ki je bil ustanovljen 23. oktobra 1863 v Ženevi. Takrat so se srečali predstavniki 16 držav in na pobudo Jeana Henrija Dunanta ustanovili človekoljubno organizacijo Mednarodni odbor Rdečega križa, katere naloga je bila pomoč vsem udeležencem vojn. Simbol organizacije je postal rdeč križ na belem ozadju, kasneje pa tudi muslimanski rdeči polmesec (Kobilšek, Fink, 2017, str. 14).

Slika 1: Jean Henri Dunant

(<https://www.google.com/search?q=Jeana+Henrija+Dunanta>, 14. 2. 2019)

Slika 2: Oznaka Rdečega križa Slovenije

(<https://www.google.com/search?q=rde%C4%8Di+kri%C5%BE+slovenije>, 14. 2. 2019)

Druga zelo pomembna oseba reševalne dejavnosti je Florence Nightingale (1820-1910), ki so jo kot bolničarko poslali na prizorišče krimske vojne (1853-1856), da bi oskrbela ranjence, ki so umirali zlasti zaradi nepoznavanja prve pomoči ter izredno slabe zdravstvene oskrbe. Zgodovinski viri navajajo, da je zaradi nepoznavanja osnov prve pomoči umrlo kar 95000 od skupno 300000 francoskih vojakov. Florence Nightingale je v krimski vojni pripomogla k znižanju stopnje umrljivosti ranjenih vojakov za 20 % in tako rešila življenje okrog 50 000 ljudi (Rdeči križ Slovenije, 2019).

Slika 3: Florence Nightingale,

(<https://www.google.com/search?q=Florence+Nightingale>, 14. 2. 2019)

Zametki reševalne dejavnosti v Sloveniji segajo v leto 1870, ko je bila v okviru mesta Ljubljana ustanovljena ekipa Ljubljanske prostovoljne požarne obrambe, ki se je kasneje preimenovala v Prostovoljno gasilsko in reševalno društvo Ljubljana. Omenjeno društvo je predhodnik Reševalne postaje, ki je v sklopu društva začela delovati leta 1903. Vozni park so sestavljali vozovi s konjsko vprego. Leta 1905 so bili sprejeti sklepi, ki so določali obseg dela takratne Reševalne postaje (Kobilšek, Fink, 2017, str.13).

Prvo pomoč so nudili pri nezgodah na cestah, ulicah in v tovarnah, pri zastrupitvah, pri nenadnih obolenjih, ki so ogrožala človekovo življenje, pri duševnih boleznih, ko je imel pacient potrdilo za sprejem v bolnišnico za duševno bolne, pri težjih porodih, pri transportu bolnikov in drugem (Kobilšek, Fink, 2017, str.13).

Po I. svetovni vojni je bila reševalna služba ustanovljena tudi na Jesenicah. Prvi dokumentirani dokazi o delovanju medicinske sestre na področju reševanja so iz leta 1932, ko se je na nekaterih reševalnih voznjih ekipi pridružila medicinska sestra babica. Prvi zdravstveni delavci in medicinske sestre so se v reševalni službi začeli zaposlovati po letu 1932, sistematično pa v letih po 1960. Po II. svetovni vojni je bila ustanovljena večina slovenskih reševalnih postaj in služb. Po letu 1990 se je začela

razvijati sodobna reševalna služba. Reševalna vozila so pridobila sodobno opremo. Leta 1990 je bila v okviru Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije (ZDMSBZTS) ustanovljena strokovna Sekcija reševalcev v zdravstvu (Kobilšek, Fink, 2017, str. 14).

2.2 SEKCIJA REŠEVALCEV V ZDRAVSTVU

Cilji in naloge strokovne Sekcije reševalcev v zdravstvu, zapisane na prvem izvršilnem oboru sekcije, so bili:

- oblikovanje novih enotnih programov kontinuiranega izobraževanja,
- spremljanje dosežkov znanosti in tehnologije na področju nujne medicinske pomoči,
- oblikovanje enotne doktrine na področju nujne medicinske pomoči in reševalne dejavnosti v Sloveniji,
- dokumentiranje opravljenega dela po enotni metodologiji,
- znanstveno-raziskovalno delo ter objava strokovnih gradiv na področju medicinske pomoči in reševalne dejavnosti (Kobilšek, Fink, 2017, str. 14).

Slika 4: Logotip Sekcije reševalcev v zdravstvu

(<https://www.google.com/search?q=Logotip+Sekcije+reševalcev+v+zdravstvu>, 10. 12. 2018)

2.3 PRVA POMOČ

Prva pomoč je neposredna in takojšnja zdravstvena oskrba poškodovanega, nenadno obolelega ali zastrupljenega na kraju dogodka, kar je državljanska in moralna dolžnost posameznika. Opravljena je z enostavnimi pripomočki in z improvizacijo (Jevšinek, 2010, str. 5).

Prva pomoč omogoči poškodovancu čim prej in v kar najboljšem stanju priti do zdravniške pomoči. Velikokrat edino le hitra in pravilna prva pomoč reši življenje. Prva pomoč je potrebna tudi pri tistih poškodbah in nenadnih obolenjih, ki same po sebi ne ogrožajo življenja, lahko pa povzročijo okužbo ali poznejše zaplete in trajne posledice, če takoj pravilno ne ukrepamo. Namen izvajanja ukrepov prve pomoči je:

- ohraniti življenje,
- preprečiti poslabšanje zdravstvenega stanja in nastanek dodatnih poškodb in
- poskrbeti za ustrezno strokovno pomoč (Jevšinek, 2010, str. 5).

2.3.1 PRISTOP K POŠKODOVANEMU

Pristop k pacientu vedno poteka po določenem zaporedju, kar pripomore k preprečevanju in učinkovitemu izvajanju ukrepov prve pomoči ter nujne medicinske pomoči. Pristop k poškodovancu po DRABC:

- D – danger (ocena nevarnosti),
- R – response (odzivnost pacienta),
- A – airway (dihalna pot),
- B – breathing (dihanje),
- C – circulation (krvni obtok) (Kobilšek, Fink, 2017, str. 54).

Oseba, ki kliče službo NMP, mora biti pripravljena, da čimbolj mirno posreduje naslednje informacije:

- kraj nesreče (po možnosti z imenom ceste ali ulice),
- telefonsko številko s katere kliče,
- opis dogodka - prometna nesreča, srčni zastoj itd.,
- število oseb, ki potrebujejo pomoč,
- stanje prizadetih,
- opis pomoči prizadetim in
- ostale podatke, po katerih sprašujejo (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2019).

Nujna medicinska pomoč je potrebna pri večini resnejših poškodb in boleznih. Natančna navodila, kdaj je potrebno klicati, so podana pri obravnavi posameznih bolezni in stanj. Strokovno pomoč moramo zagotoviti zgodaj pri vseh neodzivnih oz. nezavestnih bolnikih. Pri prizadetih, ki so odzivni, pa glede na težave in stanje. V Sloveniji in večini zahodnoevropskih držav nujno medicinsko pomoč kličemo na tel. št. 112 (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2019).

2.3.2 STOPNJE PRVE POMOČI

Razlikujemo več stopenj prve pomoči:

- LAIČNA PRVA POMOČ: je tista, ki jo nudi nestrokovnjak – laik,
- POLSTROKOVNA PRVA POMOČ: je tista, ki jo dajejo prostovoljni prvi pomaganci, ki so se izučili in izurili na različnih tečajih in
- STROKOVNA ALI MEDICINSKA PRVA POMOČ: dajejo zdravstveni delavci. Najvišja stopnja te pomoči pa je zdravniška prva pomoč (Jevšinek, 2010, str. 5).

2.3.3 VERIGA PREŽIVETJA

Pri srčnem zastoju na preživetje pacienta vpliva pravilno zaporedje ukrepov in postopkov. Imenujemo jih veriga preživetja:

- 1. člen: zgodnja prepoznavna stanj in klic na pomoč (klic službe nujne medicinske pomoči na številko 112);
- 2. člen: neodložljivi ukrepi (zgodnja kardiopulmonalno oživljanje);
- 3. člen: zgodnja defibrilacija z avtomatičnim defibrilatorjem;
- 4. člen: zgodnji dodatni postopki oživljanja, ta člen izvajajo usposobljeni zdravstveni delavci (Kobilšek, Fink, 2017, str. 123).

defibrilator-aed.si

Slika 5: Veriga preživetja

(<https://www.google.com/search?q=veriga+preživetja>, 10. 12. 2018)

2.4 DEFIBRILATOR

Avtomatski eksterni defibrilator (AED) je prenosna elektronska naprava, ki je sposobna zaznati zastoj srca pri človeku. S pomočjo električnega sunka pa lahko srce ponovno požene in s tem reši življenje. Sestavljen je iz ohišja z baterijo, iz katerega izhajata dve nalepki – elektrodi. Odvisno od modela lahko na ohišju najdemo največ 2 gumba (za vklop in proženje električnega sunka), zvočnik (preko katerega nam aparat daje glasovna navodila v slovenskem jeziku) ter pri nekaterih ekran, kjer se navodila tudi izpišejo. Uporaba je varna in enostavna, uporablja ga lahko prav vsak (Slapnik in sod. 2019).

Sam po sebi pa aparat seveda ne rešuje življenj, je pa izredno dobrodošel dodatek pri oživljanju s pritiski na prsni koš (masažo srca) in umetnim dihanjem. Z oživljanjem z uporabo AED lahko narediš toliko kot celotna reševalna ekipa, ki prispe kasneje, in rešiš življenje (Slapnik in sod., 2019).

Slika 6: Oznaka defibrilatorja

(<https://www.google.com/search?q=aed>, 14. 2. 2019)

2.4.1 UPORABA DEFIBRILATORJA

Uporaba defibrilatorja je povsem enostavna, saj ob vklopu aparata prične dajati navodila v slovenskem jeziku. Najpomembneje je, da napravo vklopimo (če se ne sama), iz embalaže vzamemo nalepki – elektrodi, odstranimo zaščitno folijo in ju nalepimo na gol prsni koš žrtve, kot je na njiju narisano (pod desno ključnico in na levo spodnjo stran prsnega koša pod pazduho) (Slapnik in sod., 2019).

V trenutku, ko sta elektrodi na svojem mestu, prične naprava analizirati dogajanje v srcu. Če naprava oceni, da je električni sunek potreben, nas na to jasno in glasno opozori. Preden pritisnemo na gumb za elektrošok, pa je zelo pomembno, da se nihče ne dotika žrtve, tudi mi ne! Zato pogledamo okoli žrtve, preverimo, da se je ne dotikamo in zakričimo: »Vsi stran!« ter pritisnemo na osvetljeni gumb. Telo osebe bo trznilo, mi pa takoj nadaljujemo z masažo srca in umetnim dihanjem. Če so opazni življenjski znaki, npr. da oseba zadiha, jo zvrnemo na bok in pustimo elektrodi na prsnem košu, saj aparat neprestano nadzoruje delovanje srca. Če aparat oceni, da električni sunek ni potreben, ponovno preverimo življenjske znake in če jih ni, oživljamo s stiski prsnega koša in umetnim dihanjem brez električnega sunka. Aparat bo kasneje ponovno preveril srčni ritem (Slapnik in sod., 2019).

Če električni sunek ni potreben, pa vseeno pritisnemo na gumb, se sunek ne bo sprožil, saj ima aparat varovalo. Tako z njim nikakor ne moremo škoditi. Pomembno je, da elektrodi prilepimo na gol prsni koš in sledimo navodilom ter da se ob električnem sunku žrtve ne sme dotikati nihče. Z AED ne moremo škoditi (Slapnik in sod., 2019).

Slika 7: Prikaz defibrilatorja
(<https://www.google.com/search?q=aed>, 14. 2. 2019)

2.4.2 DEFIBRILATORJI V OBČINI SEVNICA

V občini Sevnica imajo 17 defibrilatorjev na naslednjih lokacijah:

- defibrilator pri Krajevni skupnosti Loka, pri trgovini Mercator (Loka pri Zidanem Mostu 51);
- defibrilator Breg – gasilski dom;
- defibrilator na Lisci – Tončkov dom (Podgorica 36);
- defibrilator Zabukovje – večnamenski dom (Zabukovje 5);
- defibrilator Gasilski dom Šentjanž (Šentjanž 2 c);
- defibrilator Veliki Cirknik – trgovina (Veliki Cirknik 26);
- defibrilator na vratarnici Inkos d. o. o. (Krmelj 51);
- defibrilator Gabrijele – vhod v butik testenin Gabaroni (Gabrijele 6 a);
- defibrilator Tržišče – Petrol (Tržišče 14 c);
- defibrilator Studenec – Gasilski dom (Studenec 43);
- defibrilator Blanca – večnamenski dom (Blanca 24);
- defibrilator Boštanj – Gasilski dom (Boštanj 30);
- defibrilator Lisca Sevnica (Prešernova 2);
- defibrilator Gasilski dom Sevnica – kulturna dvorana (Kvedrova 25);
- defibrilator Grad Sevnica – atrij;
- defibrilator Občina Sevnica, pri vhodu za Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (Glavni trg 19);
- defibrilator Telče – gasilski dom (Občina Sevnica, 2018).

2.4.3 DEFIBRILATORJI V OBČINI CELJE

Občina Celje ima nameščenih 21 defibrilatorjev, in sicer na lokacijah:

- Teharje 11 – Pošta Teharje;
- Kocbekova cesta 5, 3202 Ljubečna – Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Ljubečna;
- Škofja vas 8, 3211 Škofja vas – PGD Škofja vas;
- Trnoveljska cesta 84, Celje – PGD Trnovlje;
- Kulturniška ulica 4, Celje – Kulturno-umetniško društvo (KUD) Zarja Celje;
- Obrtna cesta 21, Celje – Avtokleparstvo in ličarstvo Dejan Gorjak, s. p.,
- Pečovnik 54, Celje – PGD Zagrad – Pečovnik;
- Košnica pri Celju 24, Celje – hiša Košnica pri Celju;
- Lava 1, Celje – Telekom Slovenije;
- Lava 7, Celje, poslovna stavba Ingrad – Adriatic Slovenija d. d.;
- Kettejeva 15, Celje – Kajak kanu klub Nivo Celje, čolnarna;
- Lopata 12, Celje – Judo klub Z' dežele;
- Opekarniška cesta 9 - Mercator center Celje;
- Kidričeva ulica 26 - Cinkarna Celje (reševalno vozilo);
- Jamova 15 a - Telekom Celje – Golovec;
- Mariborska 86 - Poslovna stavba Emo;
- Mariborska c. 100 – City center Celje;
- Mariborska c. 29 - Vojašnica Celje;
- Dečkova 36 (3 kosi) - Poklicna gasilska enota Celje (intervencijska vozila 3x);
- Trg celjskih knezov 9 - Narodni dom in
- Krekov trg 3 - Celjski dom (Mestna občina Celje, 2018).

2.5 ZAKONODAJA

V Sloveniji je bilo leta 1965 v pravnih predpisih prvič omenjeno, da je »prva pomoč dolžnost vsakega občana«; to se je ohranilo in velja tudi v Republiki Sloveniji (Ahčan in sod., 2019).

Področje dajanja oz. nudenja prve pomoči ter opustitve le-tega je opisano v več veljavnih zakonih in pravilnikih; določeni členi Ustave Republike Slovenije se povezujejo tudi s prvo pomočjo: tako npr. 14. člen narekuje enakost pred zakonom, kar pomeni, da mora biti tudi prva pomoč zagotovljena, nudena in dana vsem ljudem pod enakimi pogoji, ne glede na starost, spol, izobrazbo, socialnoekonomski status itd. (Ahčan in sod., 2019).

V Obligacijskem zakoniku (OZ) 161. člen opisuje krivdno odgovornost zaradi opustitve nudenja prve pomoči; nadalje je v Kazenskem zakoniku (KZ) v 130. členu zapisano, da »kdor ne pomaga osebi, ki je v neposredni smrtni nevarnosti, čeprav bi to lahko storil brez nevarnosti zase ali za koga drugega, se kaznuje z zaporom do enega leta.« Temelj tega splošnega kaznivega dejanja je torej v tem, da je vsakdo dolžan priskočiti na pomoč drugemu, ki je v nevarnosti, kar je zapisano tudi v 3. odstavku 2. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), kjer

natančneje piše, da je »vsakdo dolžan poškodovanemu ali bolnemu v nujnem primeru po svojih močeh in sposobnostih nuditi prvo pomoč in mu omogočiti dostop do nujne medicinske pomoči.« Uveljavljena je vodilna misel, da v odnosih med ljudmi nesreča enega med njimi ne more in ne sme ostati samo njegova zasebna zadeva, temveč nujno zadeva vsakogar in vseh, ki zanj zvedo in so sposobni pomagati (Ahčan in sod., 2019).

Posebej se dajanje prve pomoči omenja še v Zakonu o pravilih cestnega prometa (ZPrCP), Zakonu o voznikih (ZVoz) ter Zakonu o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD); natančnejša pravila so določena v Pravilniku o organizaciji, materialih in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu ter Pravilniku o požarnem redu (Ahčan in sod., 2019).

Pravilnik o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu (Ur. l. RS, številka 136, 2006) določa, da:

- so cilji prve pomoči ohraniti življenje poškodovanim, nenadno obolelim ali akutno zastrupljenim delavcem, preprečiti poslabšanje zdravstvenega stanja in poskrbeti za strokovno medicinsko pomoč (2. člen);
- prva pomoč traja toliko časa, da se poškodovani, nenadno oboleli osebi ali akutno zastrupljeni osebi zagotovi strokovna medicinska prva pomoč, klicanje nujne medicinske pomoči nikakor ne sme biti razlog, da se opusti izvajanje neposredne in takojšnje prve pomoči (10. člen);
- usposabljanje delavcev za prvo pomoč izvajajo pravne osebe, ki imajo pooblastilo za usposabljanje za prvo pomoč, v skladu z veljavnimi predpisi; program usposabljanja delavcev za prvo pomoč vsebuje teoretični in praktični del in mora biti prilagojen nevarnostim na delovnem mestu in usklajen s pooblaščenim zdravnikom, osnovni program usposabljanja delavcev za prvo pomoč traja 6 – 8 ur z izpitom, kadar je zaradi posebnih nevarnosti na delovnem mestu potrebno, da so delavci z dodatnim ali posebnim znanjem usposobljeni za izvajanje prve pomoči, se na predlog pooblaščenega zdravnika za delavce izvede dodatno usposabljanje (11. člen);
- delavci, določeni za izvajanje prve pomoči na delovnem mestu, morajo izpit iz prve pomoči opraviti vsaki pet let, šteje se, da so za izvajanje prve pomoči na delovnem mestu po tem pravilniku usposobljeni zdravstveni delavci, pripadniki enot za prvo pomoč Civilne zaščite ter delavci, ki so v zadnjih petih letih opravili izpit iz prve pomoči za voznike motornih vozil (12. člen).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za empirični del je anketni vprašalnik, ki so ga izpolnjevali občani Sevnice in občani Celja ter dva intervjuja.

Anketni vprašalnik je izpolnilo 165 anketirancev, od tega:

- 86 občanov in občank Sevnice in
- 79 občanov in občank Celja.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Izpolnjevanje anketnega vprašalnika je potekalo meseca decembra 2018 in meseca januarja 2019, in sicer od 21. 12. 2018 do 26. 1. 2019.

Intervju sem opravila z dvema zdravnicama, in sicer v Sevnici sem izvedla intervju 3. 1. 2019 v Zdravstvenem domu Sevnica, v Celju pa 21. 1. 2019 v Splošni bolnišnici Celje.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

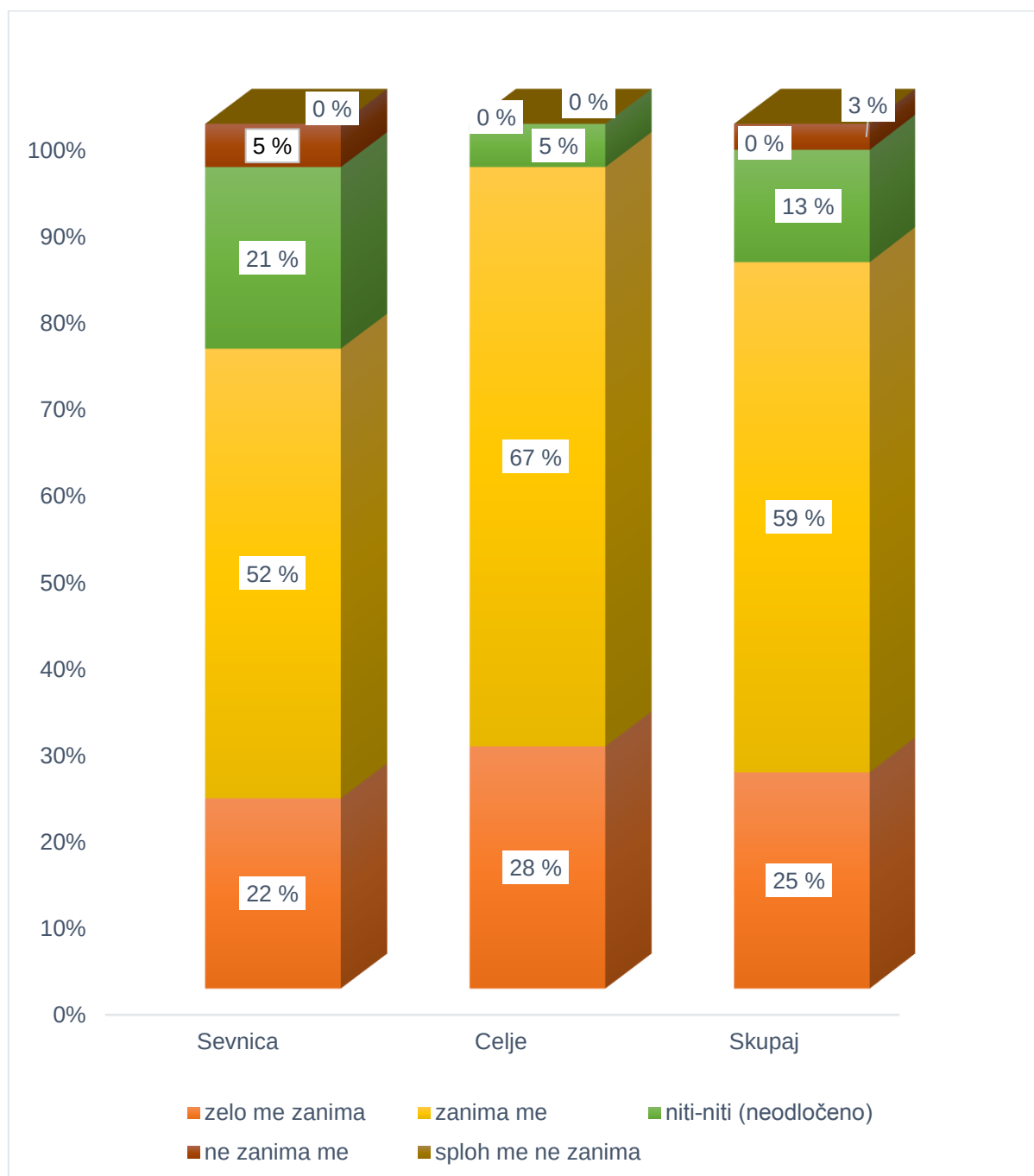
Podatke sem predstavila v odstotkih in jih prikazala z grafi. Pri tem sem uporabila programe: Google Drive, Microsoft Office Word in Microsoft Office Excel.

3.4 REZULTATI RAZISKAVE

Na naslednjih straneh so predstavljeni rezultati anketnega vprašalnika v odstotkih z grafi za vsako vprašanje posebej ter intervjuja.

3.4.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

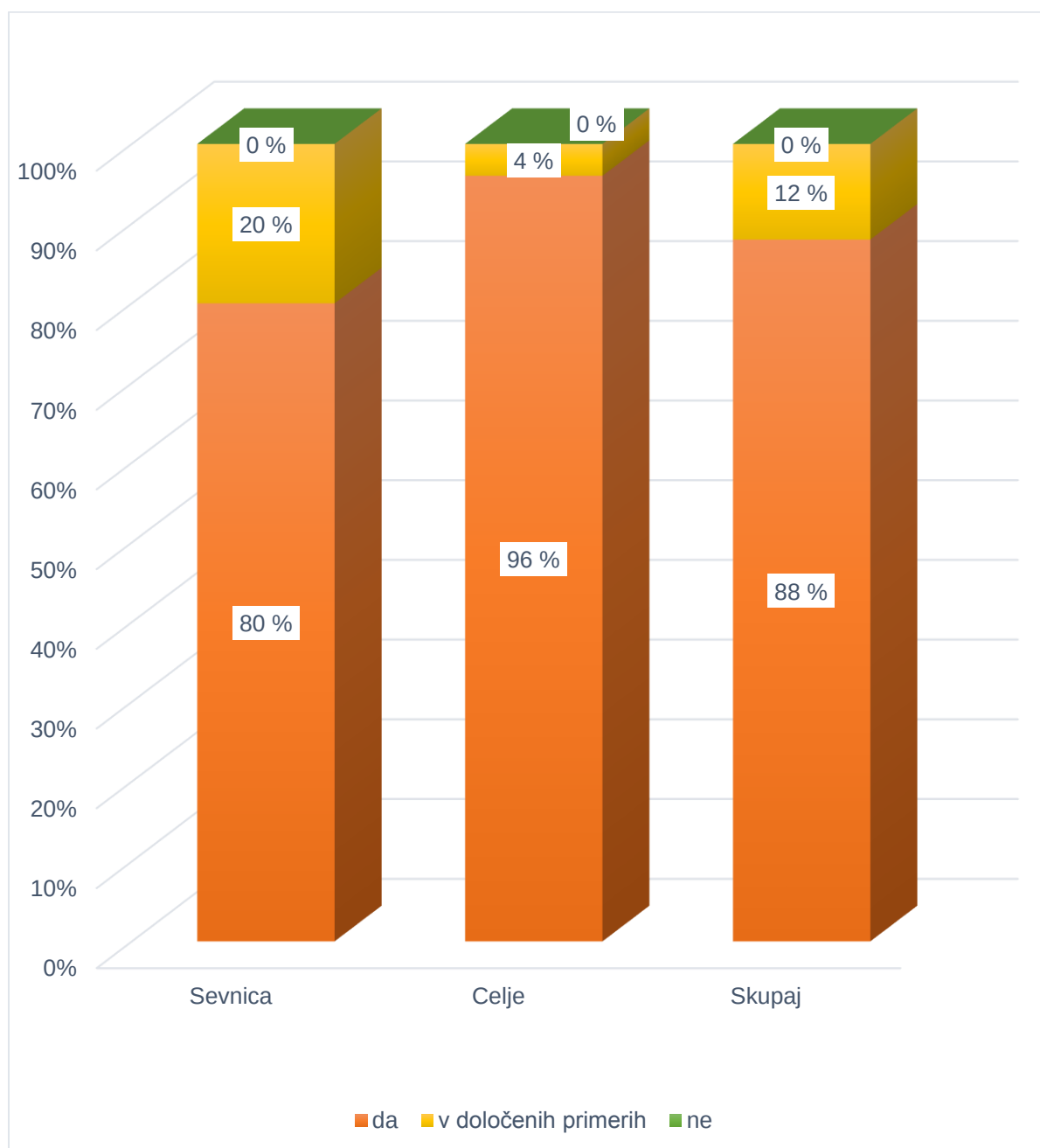
1. Ali vas področje prve pomoči zanima in bi radi nadgradili svoje znanje?

Graf 1: Ali vas področje prve pomoči zanima in bi radi nadgradili svoje znanje?

74 % anketiranih občanov Sevnice želi podkrepiti znanje prve pomoči, 5 % pa jih nadgradnja ne zanima. Anketirane občane Celja nadgradnja zanima v 95 %, prav tako pa 5 % anketirancev ne želi nadgraditi znanja.

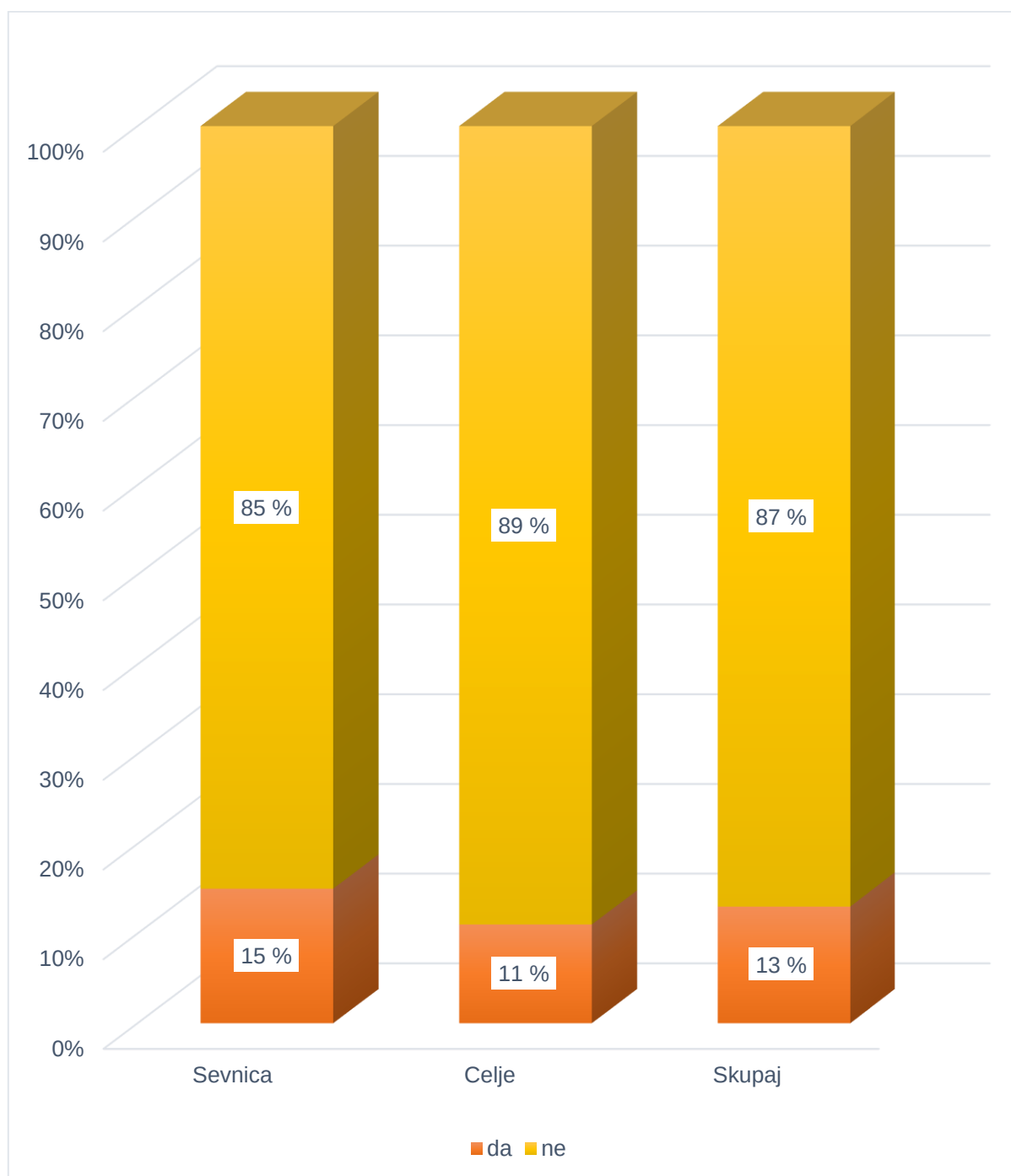
2. Menite, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči?

Graf 2: Menite, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči?

80 % anketiranih občanov Sevnice meni, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči, 20 % pa, da samo v določenih primerih. V Celju jih kar 96 % meni, da morajo biti ljudje bolj osveščeni, 4 % pa so odgovorili, da samo v določenih primerih.

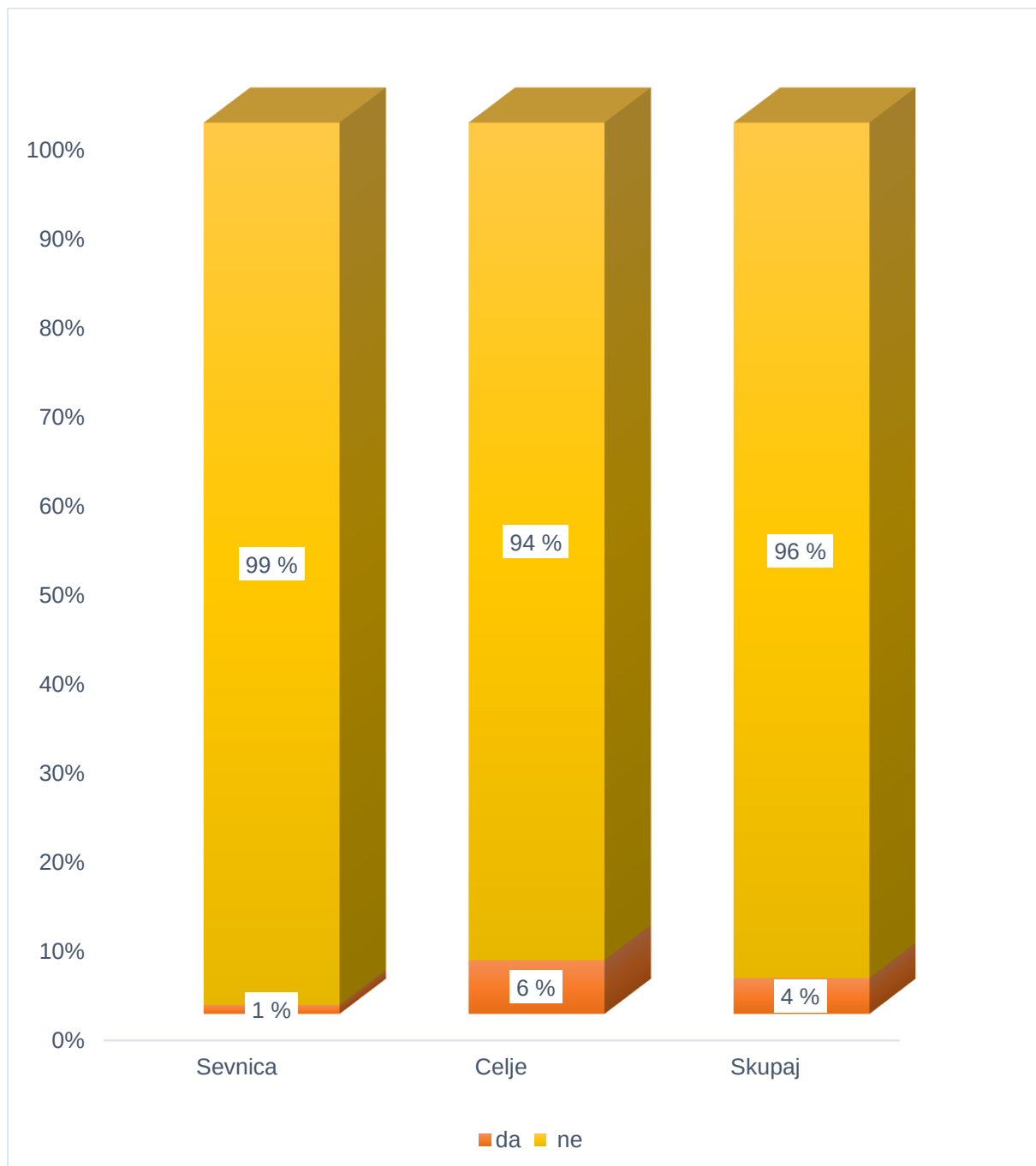
3. Ste že bili v stanju, ko so vam laiki (nestrokovnjaki) nudili prvo pomoč?

Graf 3: Ste že bili v stanju, ko so vam laiki (nestrokovnjaki) nudili prvo pomoč?

Laiki oz. nestrokovnjaki so 15 % anketiranim občanom Sevnice že nudili prvo pomoč, v občini Celje pa je le-teh 11 %.

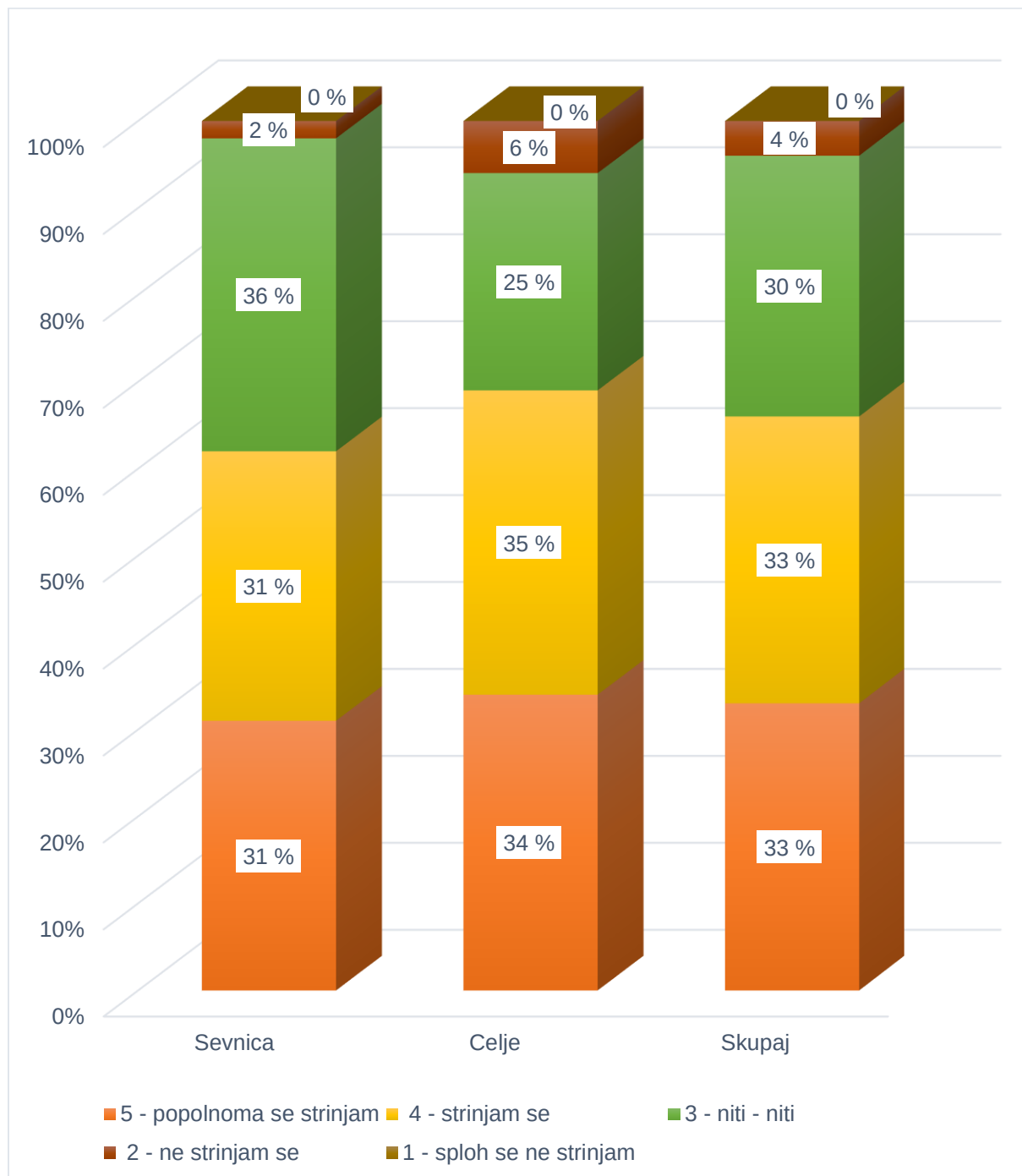
4. Ste že bili v stanju, ko ste potrebovali pomoč, vendar se mimoidoči niso odzvali?

Graf 4: Ste že bili v stanju, ko ste potrebovali pomoč, vendar se mimoidoči niso odzvali?

Večina anketiranih občanov Sevnice (99 %) še ni bilo v stanju, da se mimoidoči niso odzvali, ko so potrebovali prvo pomoč, med anketiranimi občani Celja pa je takšnih 94 %.

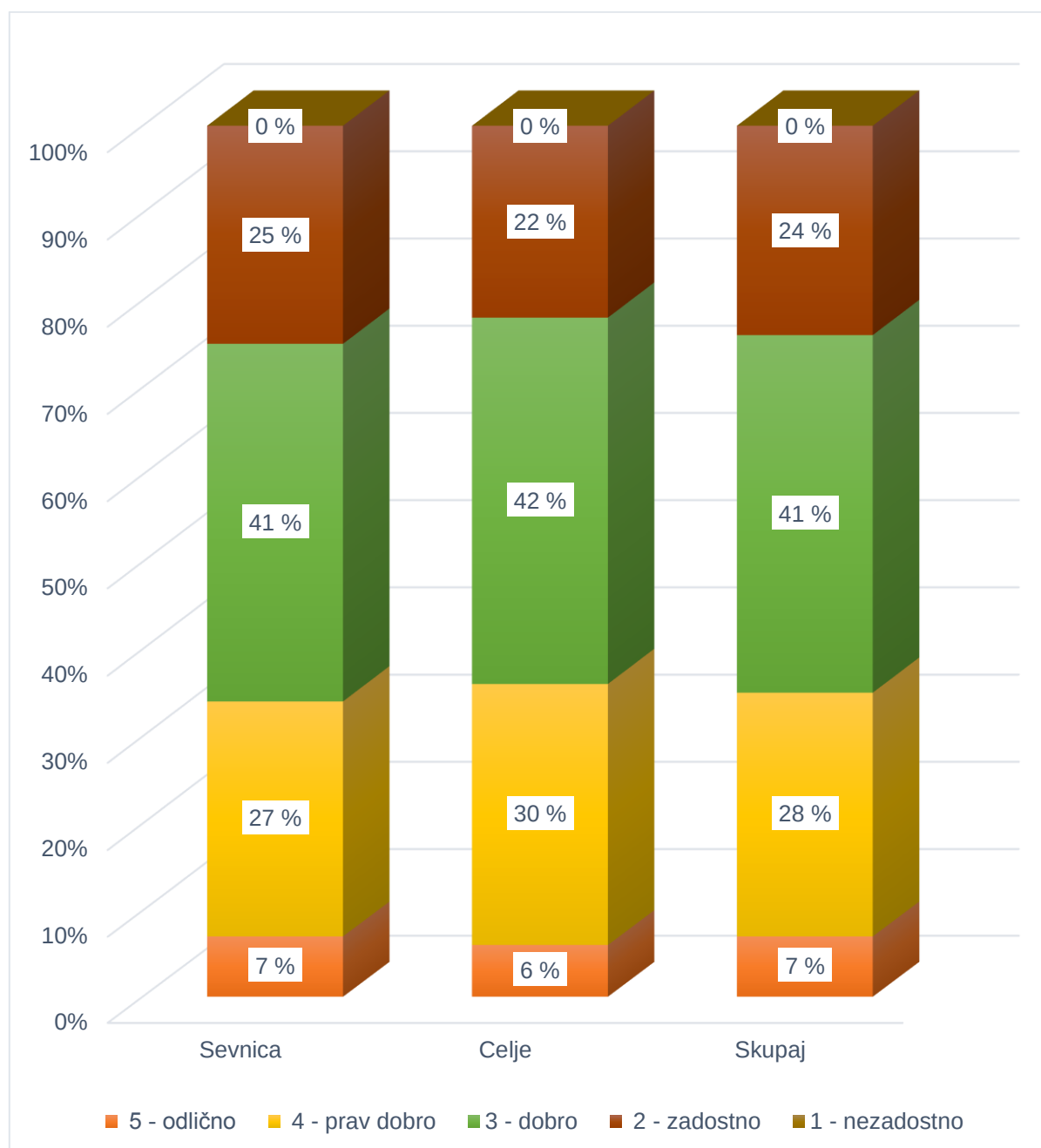
5. Ocenite stopnjo strinjanja, ali bi znali pristopiti k osebi, ki potrebuje prvo pomoč.

Graf 5: Ocenite stopnjo strinjanja, ali bi znali pristopiti k osebi, ki potrebuje prvo pomoč.

62 % anketiranih občanov Sevnice se strinja, da bi znali pristopiti k osebi, ki bi potrebovala prvo pomoč, 36 % je neodločenih, 2 % pa se s tem ne strinja. Med anketiranimi občani Celja pa se jih strinja 69 %, da bi znali pristopiti k osebi, ki bi potrebovala prvo pomoč, 25 % je neodločenih, 6 % pa se jih s tem ne strinja.

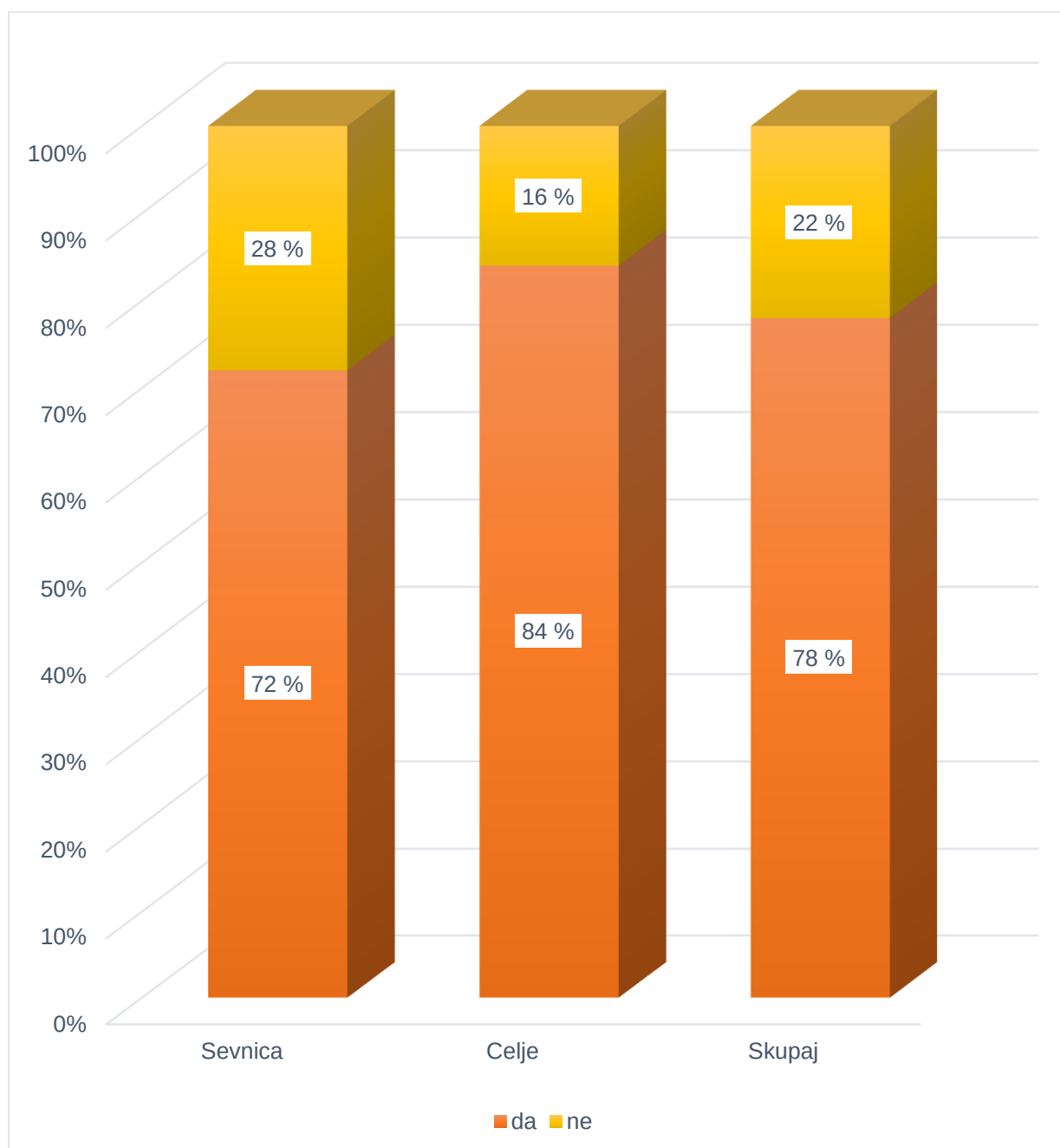
6. Ocenite svoje znanje o prvi pomoči od 1 do 5.

Graf 6: Ocenite svoje znanje o prvi pomoči od 1 do 5

Manj kot polovica (41 %) anketiranih občanov Sevnice svoje znanje o prvi pomoči ocenjuje kot dobro, kot prav dobro 27 %, četrtnina kot zadostno, 7 % pa je takšnih, ki svoje znanje o prvi pomoči ocenjuje kot odlično. V občini Celje 42 % anketirancev svoje znanje ocenjuje kot dobro, 30 % kot prav dobro, 22 % zadostno in 6 % kot odlično.

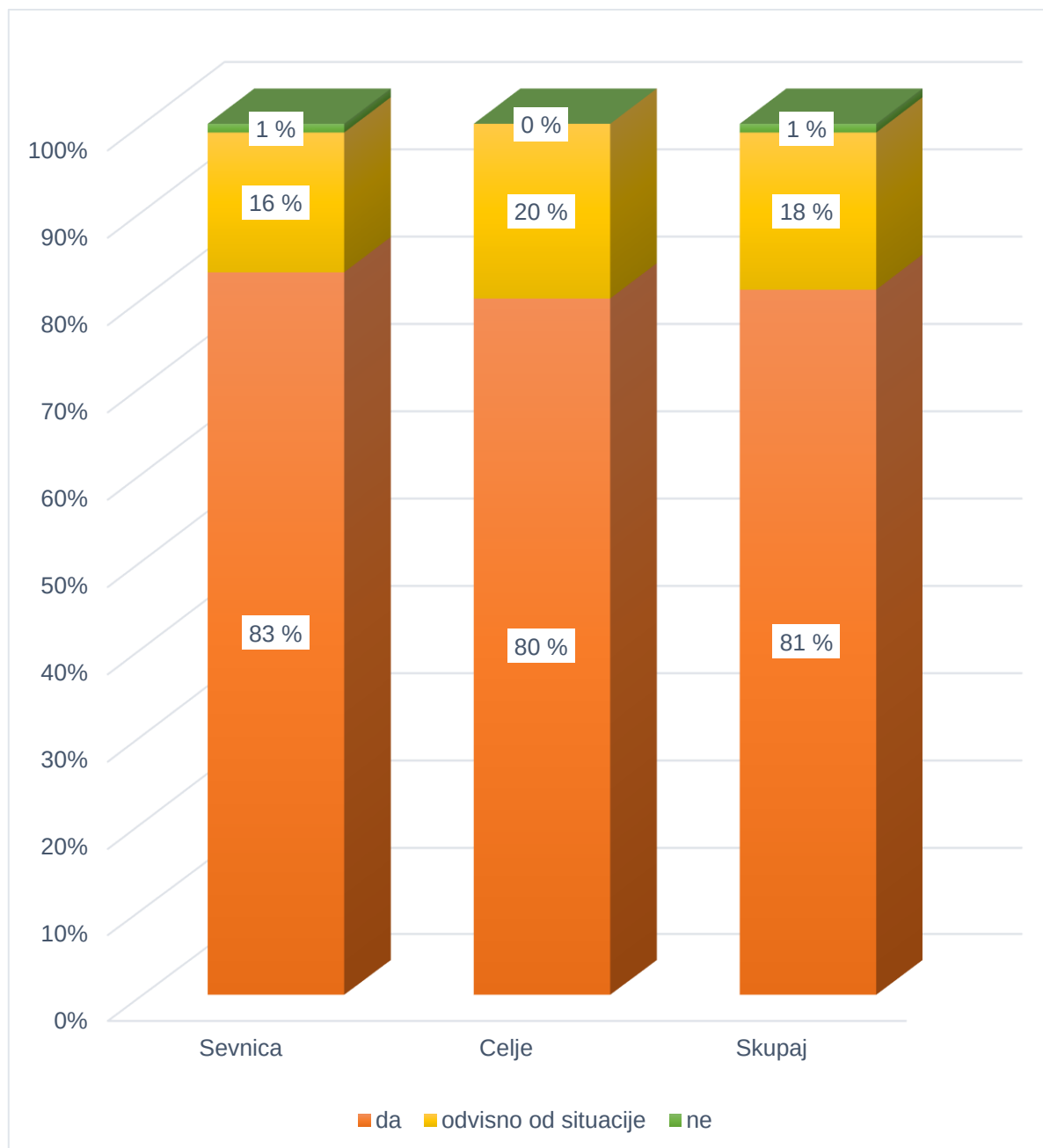
7. Ste že bili na kakšnem tečaju prve pomoči?

Graf 7: Ste že bili na kakšnem tečaju prve pomoči?

72 % anketiranih občanov Sevnice je že opravljalo tečaj iz prve pomoči, in sicer za vozniški izpit, v službi, v času šolanja, kot gasilec, kot tekmovalec iz prve pomoči. Anketirani občani Celja pa so v 84 % že bili na tečaju prve pomoči, kjer so najpogosteje navedli vozniški izpit, Rdeči križ in službo.

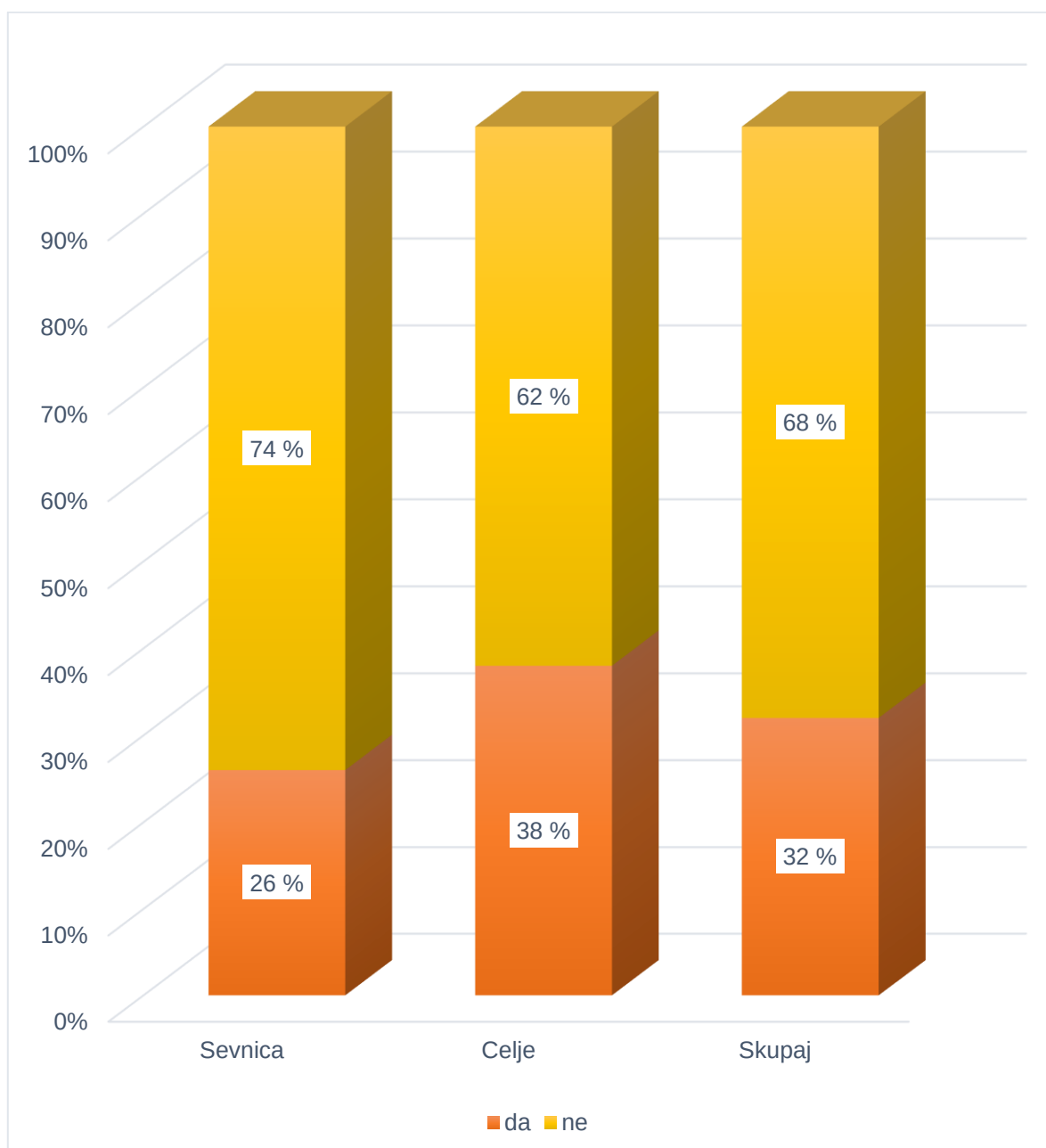
8. Ali je potrebno prvo pomoč nuditi vsakomur, ki jo potrebuje?

Graf 8: Ali je potrebno prvo pomoč nuditi vsakomur, ki jo potrebuje?

Anketirani občani Sevnice v 83 % menijo, da moramo ljudje nuditi prvo pomoč vsakomur, ki jo potrebuje, 16 % pa, da je to odvisno od situacije. V občini Celje je 80 % anketirancev odgovorilo, da je treba pomagati vsakomur, 20 % pa, da je odvisno od situacije.

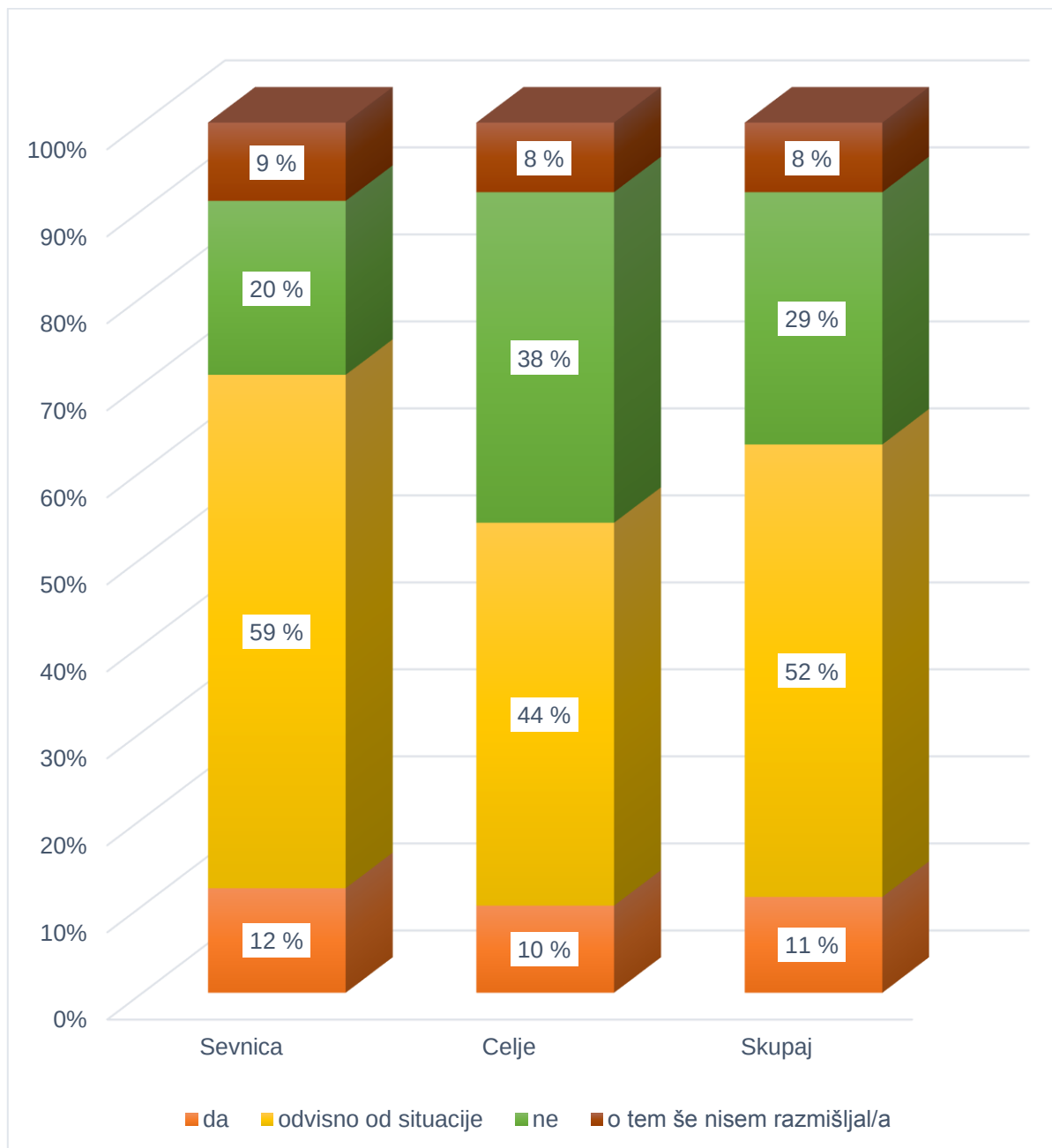
9. Ste že komu pomagali oz. izvajali prvo pomoč na terenu?

Graf 9: Ste že komu pomagali oz. izvajali prvo pomoč na terenu?

26 % anketiranih občanov Sevnice je že pomagalo oz. izvajalo prvo pomoč na terenu, od tega jih je 36 % pomagalo družinskemu članu, otroku (26 %), prijatelju in starostniku (17 %), mladostniku (9 %) in pod drugo (12 %) so napisali, da so pomagali pacientu (4 %), sodelavcu (4 %) in ponesrečencu v prometni nesreči (4 %). Anketirani občani Celja so že pomagali oz. izvajali prvo pomoč na terenu v 38 %, od tega (30 %) prijateljem, sledijo družinski člani (20 %), otroci (17 %), starostniki (13 %) in pod drugo so v 20 % napisali, da so pomagali pacientu (14 %), sodelavcu (3 %) in ponesrečencu v prometni nesreči (3 %).

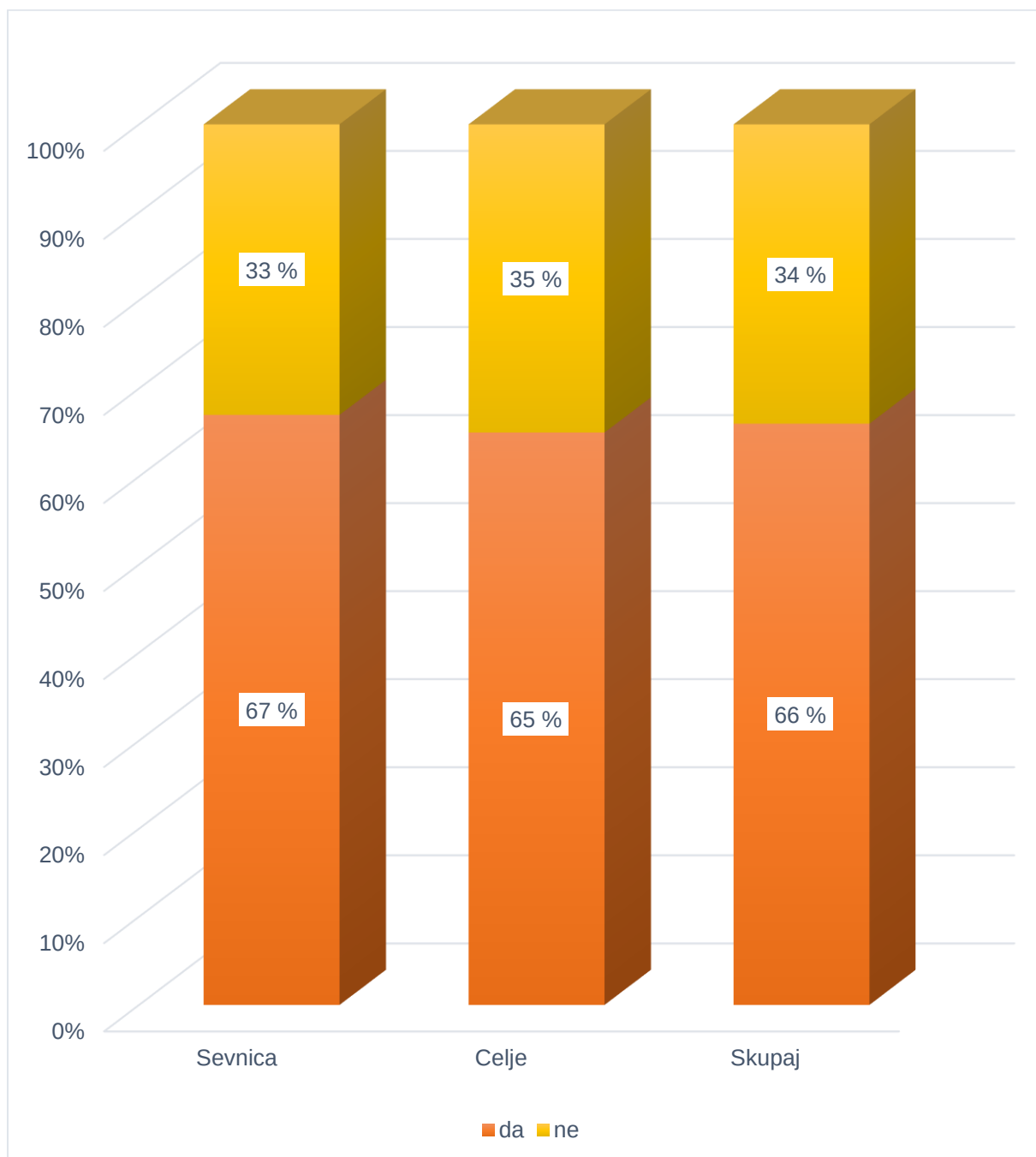
10. Se bojite pomagati, ker mislite, da boste stanje poškodovanca poslabšali?

Graf 10: Se bojite pomagati, ker mislite, da boste stanje poškodovanca poslabšali?

Anketirani občani Sevnice se v 12 % bojijo pomagati misleč, da bi stanje poškodovanca poslabšali, kar 59 % pa jih je odgovorilo, da je slednje odvisno od situacije. Med anketiranimi občani Celja je 10 % takšnih, ki se bojijo pomagati, 44 % pa, odvisno od situacije.

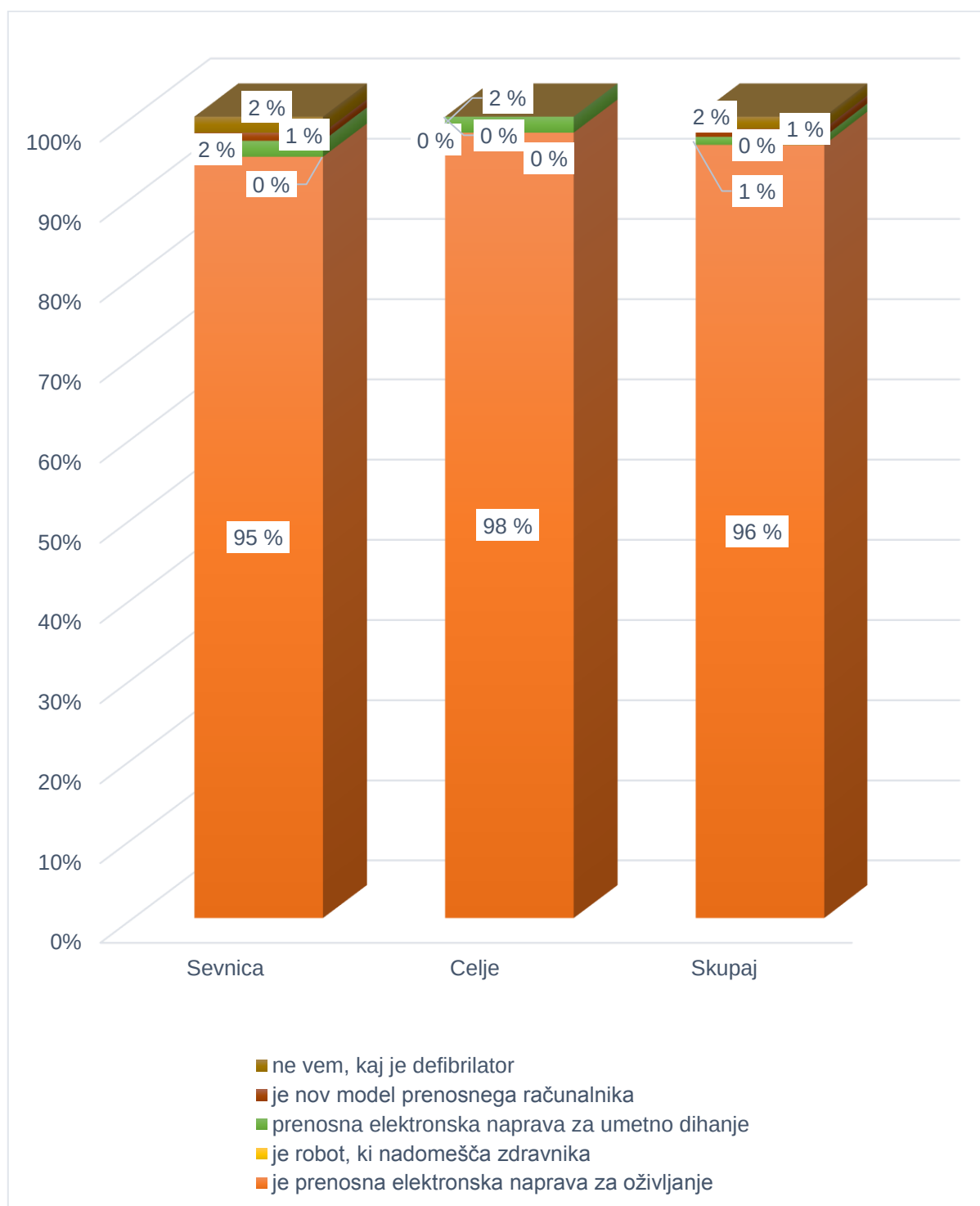
11. Ste že nudili umetno masažo srca na lutki?

Graf 11: Ste že nudili umetno masažo srca na lutki?

67 % anketiranih občanov Sevnice je že nudilo masažo srca na lutki, v občini Celje pa je med anketiranimi 65 % takšnih.

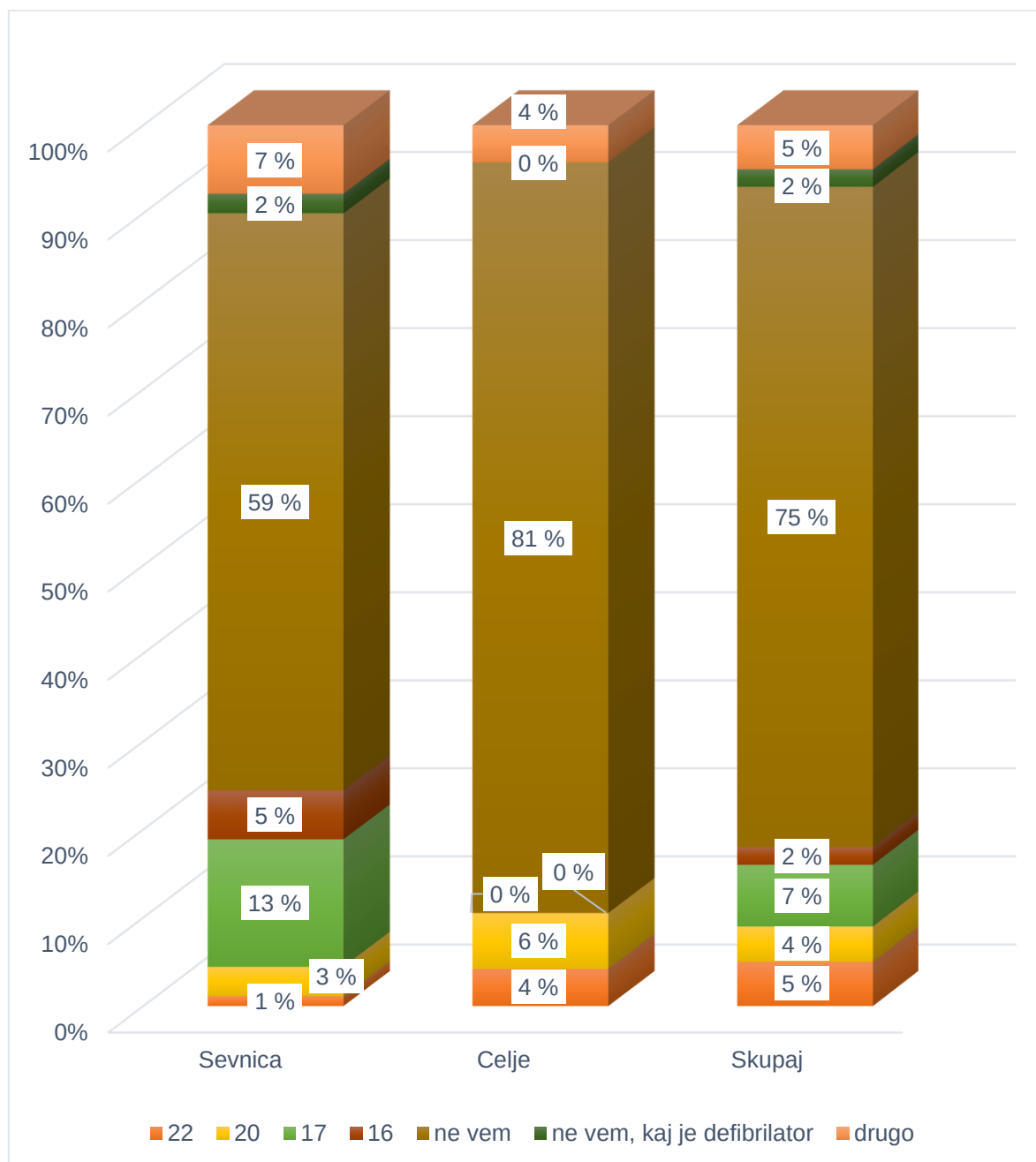
12. Kaj je defibrilator?

Graf 12: Kaj je defibrilator?

Da je defibrilator prenosna elektronska naprava za oživljanje ve 94 % anketiranih občanov Sevnice in 98 % anketiranih občanov Celja.

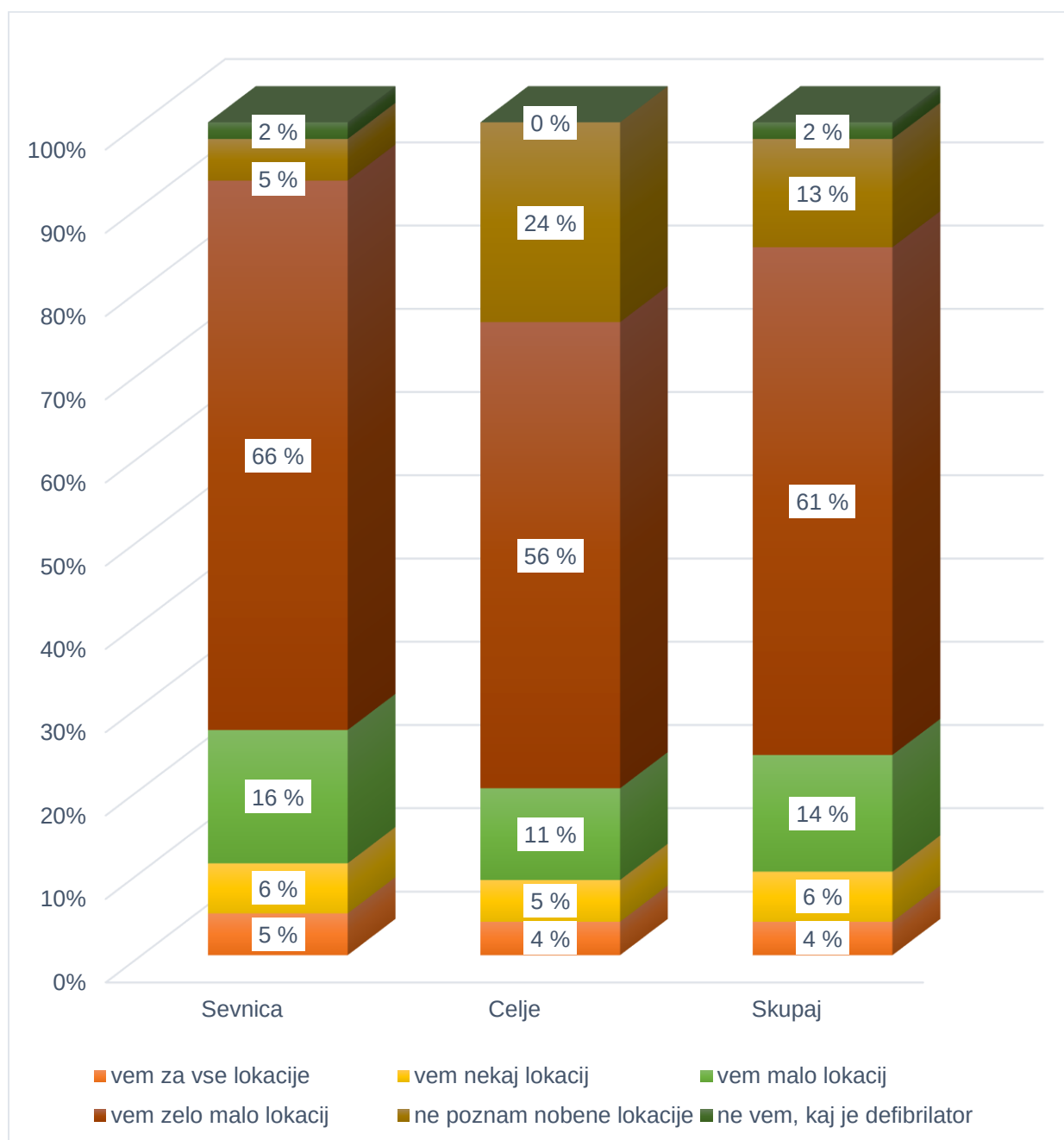
13. Koliko defibrilatorjev imate v občini?

Graf 13: Koliko defibrilatorjev imate v občini?

V občini Sevnica imajo 17 defibrilatorjev, s čimer je seznanjenih 13 % anketirancev. Pod drugo (7 %) so napisali, da jih imajo 1, 10, 20, 21 oz. da so v nakupu. V občini Celje je število defibrilatorjev 22, kar navede 4 % anketirancev. Pod drugo pa so v 4 % napisali, da imajo enega, tri oz. da so v nakupu.

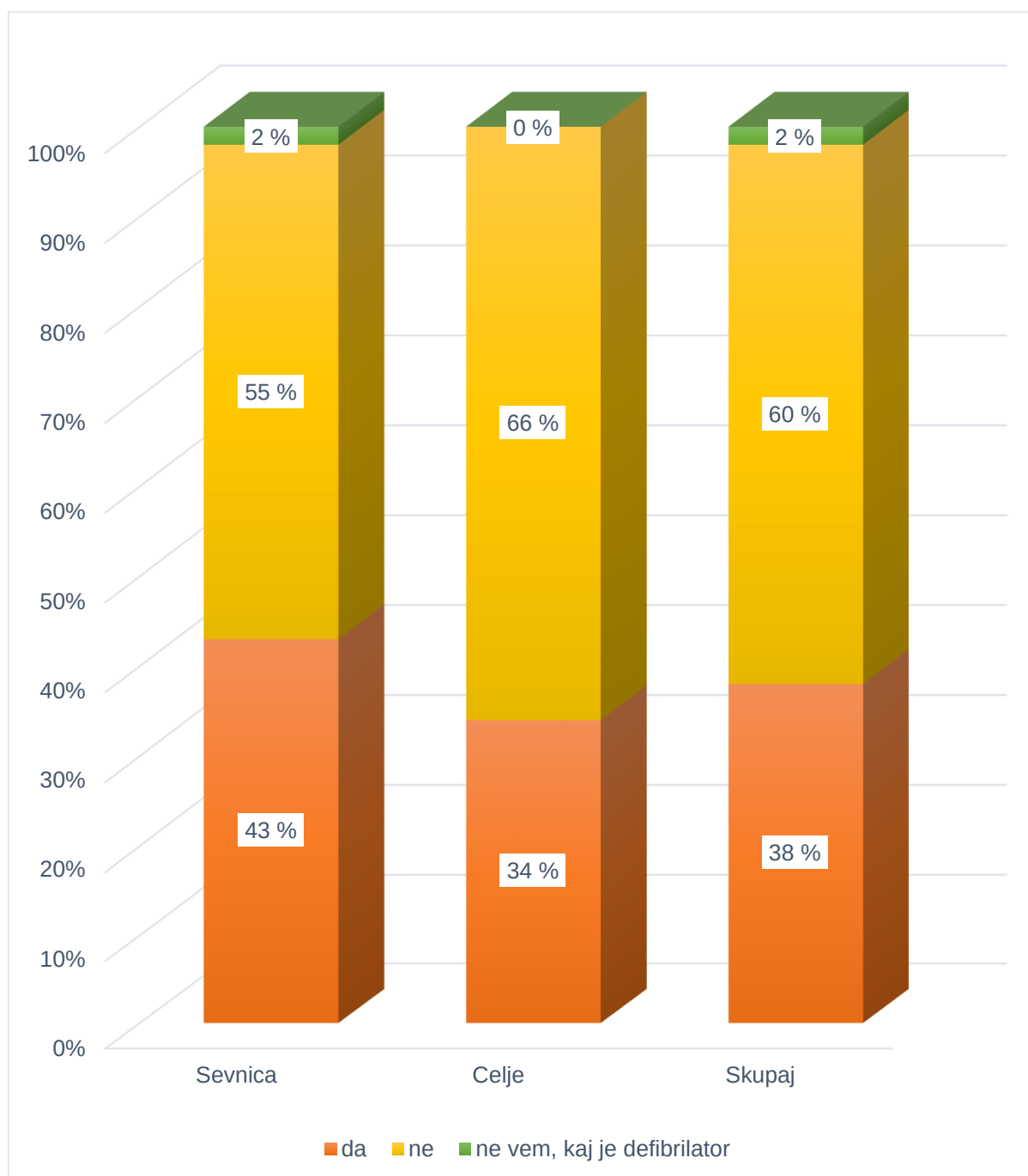
14. Poznate lokacije defibrilatorjev v občini?

Graf 14: Poznate lokacije defibrilatorjev v občini?

Vse lokacije defibrilatorjev pozna 5 % anketiranih občanov Sevnice in 4 % anketiranih občanov Celja. Večina anketiranih občanov obeh občin pozna zelo malo lokacij defibrilatorjev.

15. Ste že uporabljali defibrilator na lutki?

Graf 15: Ste že uporabljali defibrilator na lutki?

V občini Sevnica je uporabljalo defibrilator na lutki 43 % anketiranih, v Celju pa 34 % anketiranih.

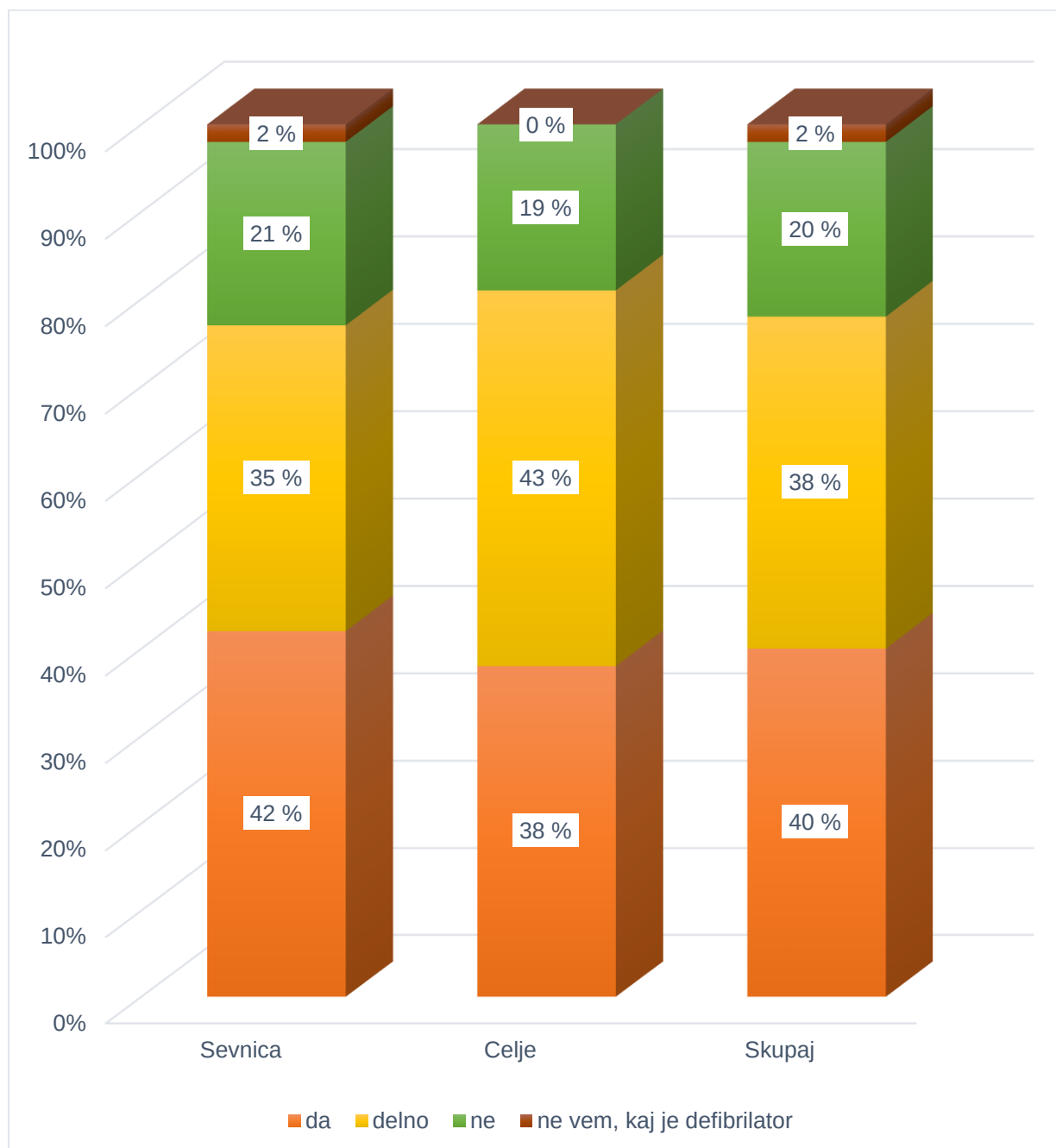
16. Ste že uporabljali defibrilator na človeku?

Graf 16: Ste že uporabljali defibrilator na človeku?

Samo 2 % anketiranih občanov Sevnice in 3 % anketiranih občanov Celja je že uporabljalo defibrilator na človeku.

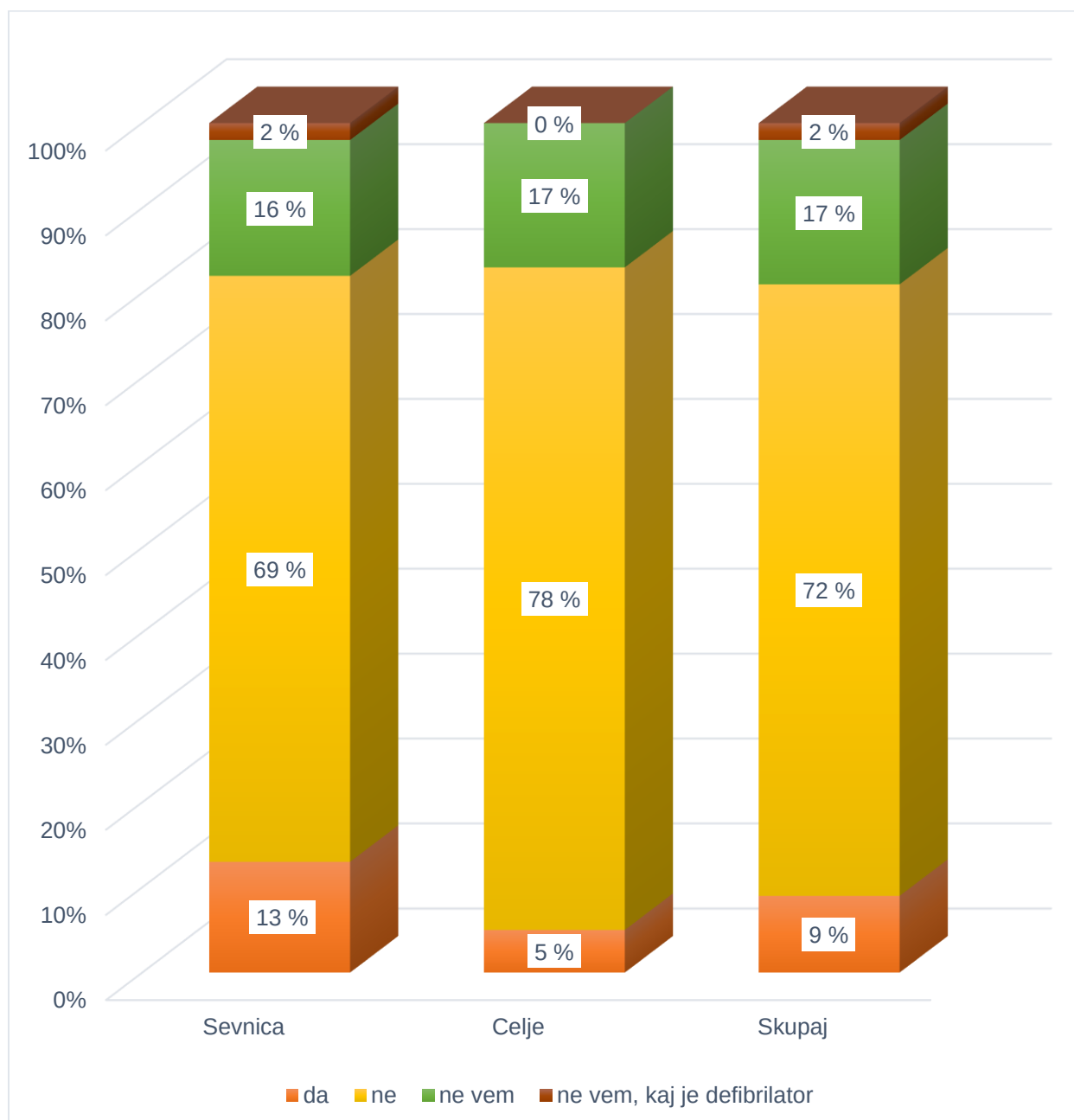
17. Ste seznanjeni z uporabo defibrilatorja?

Graf 17: Ste seznanjeni z uporabo defibrilatorja?

Z uporabo defibrilatorja je seznanjenih 42 % anketiranih občanov Sevnice in 38 % anketiranih občanov Celja.

18. Ali ste mnenja, da lahko defibrilator še dodatno poškoduje človeka s srčnim zastojem ali pa poškoduje tudi vas, ker njegovo delovanje temelji na električni energiji?

Graf 18: Ali ste mnenja, da lahko defibrilator še dodatno poškoduje človeka s srčnim zastojem ali pa poškoduje tudi vas, ker njegovo delovanje temelji na električni energiji?

69 % anketiranih občanov Sevnice meni, da defibrilator dodatno ne poškoduje človeka s srčnim zastojem ali uporabnika, nasprotnega mnenja jih je 13 %. Anketiranih občanov Celja, ki menijo, da defibrilator dodatno ne poškoduje človeka s srčnim zastojem ali uporabnika je 78 %, nasprotnega mnenja jih je 5 %.

3.4.2 INTERVJU

V nadaljevanju sledita intervjuja z zdravnicama iz občin Sevnica in Celja, ki sta bila opravljena v mesecu januarju.

3.4.2.1 INTERVJU Z GOSPO MARIJO ŽNIDARŠIČ

Intervju z gospo Marijo Žnidaršič je bil opravljen 21. januarja v Splošni bolnišnici Celje.

1. Za začetek Vas prosim, da poveste nekaj o sebi in o svojem delu.
Sem gospa Marija Žnidaršič, doktorica medicine, specialistka gastroenterologije in sem zaposlena v Splošni bolnišnici Celje.
2. Kakšno se Vam zdi znanje laikov o prvi pomoči v občini?
Znanje laikov se mi zdi slabo.
3. Ste zadovoljni s številom defibrilatorjev v občini?
Število je zadovoljivo. Znanje uporabe defibrilatorjev pa je slabo.
4. Kakšno je vaše mnenje glede označenosti lokacij, kjer se nahajajo defibrilatorji?
Označenost se mi zdi dobra.
5. Ali bi imeli kakšen predlog oz. mnenje, ki bi pripomoglo k boljši ozaveščenosti o prvi pomoči?
Predlagala bi obnovitveni tečaj prve pomoči za voznike osebnih avtomobilov na 2 leti.
6. Kakšno je vaše mnenje glede osveščanja prve pomoči občanov?
Osveščanje v občini Celje glede prve pomoči se mi zdi slabo.

3.4.2.2 INTERVJU Z GOSPO DANICO ŠTEBIH GROBOLJŠEK

Intervju z gospo Danico Štebih Groboljšek je bil opravljen 3. januarja v Zdravstvenem domu Sevnica.

1. Za začetek Vas prosim, da poveste nekaj o sebi in o svojem delu.
Sem Danica Štebih – Groboljšek, dr. med. spec. spl. med. zdravnica otroškega dispanzerja v Zdravstvenem domu Sevnica.
2. Kakšno se Vam zdi znanje laikov prve pomoči v občini?
Znanje se mi zdi solidno.
3. Ste zadovoljni s številom defibrilatorjev v občini?
Da.
4. Kakšno je vaše mnenje glede označenosti lokacij, kjer so defibrilatorji?
Zdi se mi, da so lokacije ustrezno označene.

5. Ali bi imeli kakšen predlog oz. mnenje, ki bi pripomoglo k boljši ozaveščenosti o prvi pomoči?
Več tečajev prve pomoči, predvsem v osnovnih šolah, srednjih šolah, fakultetah, podjetjih, v domovih za starejše, zdraviliščih ...
6. Kakšno je vaše mnenje glede osveščanja prve pomoči občanov?
Zelo dobro, ker naš CKZ (Center za krepitev zdravja) v okviru zdravstvenega doma naredi ogromno na tem področju.

3.5 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

Vsak človek kdaj potrebuje pomoč in menim, da človeštvo raste na nivoju, kjer smo vsi le ljudje in nič več ali manj. Tudi predniki so preživel, ker so si med seboj pomagali in gradili zaupanje ter sklepali medsebojne odnose. Prva pomoč pa se mi zdi pomembna prav s tega vidika, da si ljudje še znajo pomagati med seboj, vidijo okoli sebe in se ne ukvarjajo le s sodobno tehnologijo ter jih pri odnosu ne vodijo konflikti, predsodki in stereotipi.

Raziskava je pokazala, da 84 % vseh anketiranih občanov Sevnice in Celja zelo zanima oz. zanima področje prve pomoči in nadgradnja le-tega znanja, več zanimanja je med občani Celja (95 %) kot občani Sevnice (77 %), neodločenih je 13 % anketirancev, več občanov Sevnice (21 %) kot Celja (5 %). Raziskava (Šučurovič, 2018, str. 27) je na vzorcu 121 anketirancev pokazala, da jih nadgradnja prve pomoči zanima v 49,6 %. Tudi sama menim, da ima nadgradnja prve pomoči velik pomen v sodobni družbi.

Prva hipoteza se glasi, da se več kot polovica anketiranih občanov posamezne občine strinja, da morajo biti bolj osveščeni o prvi pomoči. Iz rezultatov je razvidno, da je 88 % vseh anketiranih občanov (Sevnica: 80 %, Celje: 96 %) odgovorilo, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči, 12 % pa (Sevnica: 20 %, Celje: 4 %), da morajo biti osveščeni le v določenih primerih, zato je **hipoteza potrjena**.

13 % anketiranih občanov (Sevnica: 15 %, Celje: 11 %) je bila deležna prve pomoči od laikov oz. nestrokovnjakov, 4 % anketiranih občanov (Sevnica: 1 %, Celje: 6 %) pa, da so že bili v stanju, ko so potrebovali prvo pomoč, vendar se mimoidoči niso odzvali.

V interesu mi je bilo izvedeti, če bi anketiranci znali pristopiti k osebi, ki bi potrebovala prvo pomoč. Anketiranci so odgovarjali po 5-stopenjski lestvici strinjanja od 1 do 5. Da se strinjajo oz. popolnoma strinjajo, da bi znali pristopiti k poškodovancu, jih je odgovorilo 66 % (Sevnica: 62 %, Celje: 69 %) vseh anketiranih občanov, 4 % anketirancev (Sevnica: 2 %, Celje: 6 %) se ne strinja, 30 % (Sevnica: 36 %, Celje: 25 %) pa je bilo neodločenih. Zdi se mi pomembno, da znamo pristopiti k osebi, ki potrebuje prvo pomoč in če vsaj pokličemo številko 112 za nujno medicinsko pomoč, smo za poškodovanega storili veliko, zato so anketirani občani ocenjevali svoje znanje prve pomoči z ocenami od 1 do 5. 7 % vseh anketiranih občanov (Sevnica: 7 %, Celje: 6 %) meni, da znajo prvo pomoč odlično, 28 % prav dobro (Sevnica: 27 %, Celje: 30 %) 41 % dobro (Sevnica: 41 %, Celje: 42 %), 24 % pa se je odločilo za zadostno oceno (Sevnica: 25 %, Celje: 22 %). Raziskava (Ošlak, 2018, str. 22) je na podlagi 215 anketirancev iz malih in srednje velikih podjetij pokazala, da bi odlično znali prvo pomoč slaba 2 % delavcev, dve tretjini dobro ter ena tretjina slabo.

78 % anketiranih občanov (Sevnica: 72 %, Celje: 84 %) je že bilo na tečaju prve pomoči, in sicer 50 % tečaj za vozniško dovoljenje, 14 % za društvo (gasilstvo, potapljaštvo, Rdeči križ), 5 % v času šolanja in 30 % v službi. Tudi raziskava (Ošlak, 2018, str. 23) je pokazala na podlagi 215 anketiranih, da se je več kot polovica

anketirancev nazadnje usposablja za voziško dovoljenje, v društvu ena tretjina, v službi in v času šolanja pa manjše število delavcev.

Pomembno je, da smo pripravljeni pomagati vsakomur, ki pomoč potrebuje, zato sem to temo vključila tudi v anketni vprašalnik. Da je potrebno prvo pomoč nuditi vsakomur, je odgovorilo 81 % vseh anketiranih občanov (Sevnica: 83 %, Celje: 80 %), da je pomoč odvisna od situacije pa je navedlo 18 % anketirancev (Sevnica: 16 %, Celje: 20 %). Raziskava (Ošlak, 2018, str. 25) je pokazala, da večina anketiranih delavcev meni, da je vsak, ki je priča delovni nezgodi dolžan pomagati.

Anketirani občani Sevnice in Celja so že pomagali oz. izvajali prvo pomoč na terenu v 32 % (Sevnica: 26 %, Celje: 38 %), največkrat so pomagali družinskemu članu in prijatelju.

11 % anketiranih se boji pomagati, ker misli, da lahko stanje poškodovanca poslabšajo (Sevnica: 12 %, Celje: 10 %), 52 % pa jih meni, da je le-to odvisno od situacije (Sevnica: 59 %, Celje: 44 %).

Druga hipoteza se glasi: Anketirani občani Sevnice so nudili umetno masažo srca na lutki večkrat kot anketirani občani Celja. Raziskava je pokazala, da je umetno masažo srca na lutki nudilo 66 % vseh anketiranih občanov (Sevnica: 67 %, Celje: 65 %), zato je **hipoteza potrjena**. Z defibrilatorjem je nudilo umetno masažo srca na lutki 38 % anketiranih občanov (Sevnica: 43 %, Celje: 34 %). Na človeku pa je defibrilator uporabljalo 2 % anketiranih občanov (Sevnica: 2 %, Celje: 3 %). Z delovanjem defibrilatorja je seznanjenih 40 % anketiranih občanov (Sevnica: 42 %, Celje: 38 %), 38 % delno (Sevnica: 35 %, Celje: 43 %), kar 20 % anketirancev (Sevnica: 21 %, Celje: 19 %) pa še ni bilo seznanjenih z uporabo defibrilatorja.

Na vprašanje, kaj sploh je defibrilator, je prav odgovorilo 96 % anketiranih (Sevnica: 95 %, Celje: 98 %), 2 % anketiranih občanov Sevnice pa defibrilatorja ne pozna.

Tretja hipoteza se glasi: Več kot polovica anketiranih občanov posamezne občine ne pozna točnega števila defibrilatorjev v občini. Raziskava je pokazala, da v občini Sevnica pozna točno število defibrilatorjev 13 % anketirancev, v občini Celje pa 4 % anketirancev, zato je **hipoteza potrjena**.

Četrta hipoteza se glasi: Anketirani občani Sevnice so bolj osveščeni o lokacijah defibrilatorjev kot anketirani občani Celja. Rezultati so pokazali, da vse lokacije defibrilatorjev pozna le 4 % vseh anketirancev (Sevnica: 5 %, Celje: 4 %), zato je **hipoteza potrjena**. Nekaj lokacij pozna 6 % vseh anketirancev (Sevnica: 6 %, Celje: 5 %), malo 14 % (Sevnica: 16 %, Celje: 11 %), 61 % vseh anketirancev pa pozna zelo malo lokacij (Sevnica: 66 %, Celje: 56 %).

Glede uporabe defibrilatorja sem od vprašanih želela izvedeti tudi, ali je občane strah uporabe defibrilatorja, saj njegovo delovanje temelji na električni energiji. Strah pred uporabo defibrilatorja se je pokazal pri 9 % občanov (Sevnica: 13 %, Celje: 5 %), saj tudi 20 % anketirancev (Sevnica: 21 %, Celje: 19 %) še ni bilo seznanjenih z uporabo defibrilatorja. 72 % občanov pa strahu ne občuti (Sevnica: 69 %, Celje: 78 %).

4 ZAKLJUČEK

Prva pomoč je neposredna in takojšnja zdravstvena oskrba poškodovanega, nenadno obolelega ali zastrupljenega na kraju dogodka, kar je državljanska in moralna dolžnost posameznika.

Prvo pomoč si zasluži vsak, ne glede na to kakšne rase, pripadnosti, vere ali barve kože je, prav tako ali je bogat ali reven, zaposlen ali brezposeln, dojenček ali starostnik, ki se mu življenjska doba zaključuje.

Z raziskavo sem želela dokazati, da je osveščenost glede prve pomoči potrebno okrepiti ter opolnomočiti z znanjem. Vse moje predpostavke so bile z raziskavo potrjene, kar poudarja zgoraj navedeno. Predlagam, da se predvsem v občini Celje ponudi tečaje prve pomoči, saj je tudi na podlagi intervjuja zdravnica izrazila mnenje, da je v občini znanje laikov prve pomoči pomanjkljivo.

Obe zdravnici sta predlagali več tečajev prve pomoči in obnovitvene tečaje na dve leti, saj je tudi po mnenju stroke obnavljanje znanja prve pomoči kontinuiran proces. Zelo koristno in pozitivno za človeštvo je, da se medicina razvija vsak dan. Z napredovanjem medicine je bil ustvarjen tudi defibrilator, za katerega je pomembno, da je med ljudmi poznan in prav tako morajo biti poznane lokacije nameščenih defibrilatorjev. *»Vsak je dolžan poškodovanemu ali bolnemu po svojih močeh in sposobnostih ponuditi prvo pomoč in mu omogočiti dostop do nujne medicinske pomoči. Vsakdo je tudi odgovoren, da je njegova pomoč pravilna. Nevednost ali hudo neznanje ne more opravičiti niti laika niti zdravstvenega delavca na tem področju, kjer štejemo prvo pomoč kot temeljni minimum znanja, ki si ga je vsak dolžen pridobiti sam«*, pravi Jože Balažic, dr. med. (Dnevnik, 2006).

Tudi vprašani so z odgovori iz vprašalnika potrdili, da razumejo pomen nadgradnje znanja prve pomoči, kar se mi zdi zelo pomembno poudariti.

Raziskovalno nalogo bi lahko v prihodnje razširila, vključila še več občin in tako pridobila širši vpogled v osveščenost prve pomoči in znanja o uporabi defibrilatorja. Hkrati bi bilo smiselno okrepiti prvo pomoč med mladimi (vrtni, osnovne šole, srednje šole).

Ob raziskovalnem delu sem se naučila veliko novega, razširila svoje obzorje znanja, ki mi bo koristilo tudi nadalje, tako v raziskovalnem smislu kot v vsakdanjem življenju.

5 LITERATURA IN VIRI

Ahčan, U. G. in sod. Etični vidiki dajanja in prejemanja prve pomoči. V: Zdravstveni.info, 2006. Dostopno na: <https://zdravstvena.info/eticni-vidiki-dajanja-in-prejemanja-prve-pomoci-prva-pomoc.html> (3. 3. 2019).

Dnevnik. Uroš Ahčan, Prva pomoč - Priročnik s praktičnimi primeri, 20. julij 2006. Dostopno na: <https://www.dnevnik.si/191192> (10. 3. 2019).

Drobnič, j., Bručan, A. Pravilnik o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu. Uradni list Republike Slovenije, številka 136, Ljubljana, 2006. Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/77164/#5.%C2%A0%C4%8Dlen> (25. 2. 2019).

Jevšinek, M. Prva pomoč. Srednja zdravstvena šola Celje, 2010, str. 5, 6.

Kobilšek, P. V., Fink, A. Prva pomoč in nujna medicinska pomoč. Učbenik za modul Zdravstvena nega v izobraževalnem programu Zdravstvena nega za vsebinski sklop Prva pomoč in nujna medicinska pomoč. GRAFENAUER založba, d. o. o. Ljubljana: 2017, str. 13, 14, 54, 123.

Mestna občina Celje, informativni spletni portal. Dostopno na: <https://moc.celje.si/novice-in-obvestila/5891-pri-vhodu-v-celjski-dom-odslej-defibrilator> (23. 2. 2019).

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Pristop k poškodovancu. V: Prva pomoč. Dostopno na: http://www.prva-pomoc.mddsz.gov.si/indexaa3c.html?sv_path=11849,11850 (23. 2. 2019).

Občina Sevnica. Vzpostavitev javne mreže defibrilatorjev tudi s preglednostjo preko zemljevida. Dostopno na: <https://www.obcina-sevnica.si/news/951/15/Vzpostavitev-javne-mreze-defibrilatorjev-tudi-s-preglednostjo-preko-zemljevida> (23. 2. 2019).

Ošlak, A. Primerjava zagotavljanja prve pomoči med majhnimi in srednjimi podjetji. Magistrsko delo. Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta, sanitarno inženirstvo, 2. stopnja, Ljubljana, 2018, str. 22, 23, 25. Dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=115450&lang=slv> (25. 2. 2019).

Rdeči križ Slovenije. Dostopno na: https://www.rks.si/sl/O_prvi_pomoci/ (23. 2. 2019).

Slapnik, E. in sod. Kako AED uporabim? V: ARD baza Slovenije, ažuren seznam AED naprav po Sloveniji. Dostopno na: <http://www.aed-baza.si/kako-aed-uporabim/> (23. 2. 2019).

Slapnik, E. in sod. Kaj je AED? V: ARD baza Slovenije, ažuren seznam AED naprav po Sloveniji. Dostopno na: <http://www.aed-baza.si/kaj-je-aed/> (23. 2. 2019).

Slika 1: Jean Henri Dunant. Dostopno na:

[Slika 2: Oznaka Rdečega križa Slovenije. Dostopno na:](https://www.google.com/search?q=Jeana+Henrija+Dunanta&tbm=isch&source=iu&ic tx=1&fir=XEpY5kzRwGSJGM%253A%252CP72FCq9F8gDm8M%252C_&usg=AI4_- kTrOQB8mq34oXVzG_txUh9dFUu6vg&sa=X&ved=2ahUKEwj_r7TI69HgAhXClosKH W26BrMQ9QEwBXoECAQQBA&biw=1366&bih=625#imgsrc=XEpY5kzRwGSJGM: (14. 2. 2019).</p>
</div>
<div data-bbox=)

[Slika 3: Florence Nightingale. Dostopno na:](https://www.google.com/search?q=rde%C4%8Di+kri%C5%BE+slovenije&hl=sl&auth user=0&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwiwqr_B7dHgAhW1Mn0 KHYSXAcAQ_AUIDigB&biw=1366&bih=625 (14. 2. 2019).</p>
</div>
<div data-bbox=)

[Slika 4: Logotip Sekcije reševalcev v zdravstvu. Dostopno na:](https://www.google.com/search?q=Florence+Nightingale,&source=lnms&tbm=isch&s a=X&ved=0ahUKEwiV_- a279HgAhVsqYsKHaxWAOYQ_AUIDigB&biw=1366&bih=625#imgsrc=nvrPy- ovxS9_MM: (14. 2. 2019).</p>
</div>
<div data-bbox=)

[Slika 5: Veriga preživetja. Dostopno na:](https://www.google.com/search?q=Logotip+Sekcije+re%C5%A1evalcev+v+zdravstvu &client=firefox- b&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi0pJC4h5HgAhXP_KQKHZxhCrIQ_ AUIDigB&biw=1366&bih=654#imgsrc=yh1pFUYpy0YvZM: (10. 12. 2018).</p>
</div>
<div data-bbox=)

[Slika 6: Oznaka defibrilatorja. Dostopno na:](https://www.google.com/search?q=veriga+pre%C5%BEivetja&client=firefox- b&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjFyo- xiJHgAhXOxqQKHZYqAHUQ_AUIDigB&biw=1366&bih=654#imgsrc=hBPN463Enkd7 cM: (10. 12. 2018).</p>
</div>
<div data-bbox=)

[Slika 7: Prikaz defibrilatorja. Dostopno na:](https://www.google.com/search?q=aed&client=firefox-b- d&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj8- ef677vgAhVCsXEKHY3sDUIQ_AUIDigB&biw=1366&bih=654#imgsrc=j9zKujgPEQ1tZ M: (14. 2. 2019).</p>
</div>
<div data-bbox=)

[!\[\]\(6bb0e4f14c4133b37d2887cb37e67ddd_img.jpg\) 44](https://www.google.com/search?q=aed&client=firefox-b- d&tbm=isch&tbs=rimg:CbtVo-x3rkL7Ijif5ScIhRhEvD8aRqNdZ9- 8vNvYlhh2KvhzysRL046LkiYlg_1GPNyhcpSKSBB_1E_1uuTytrqRwfg- CoSCZ_1IJwiFGES8EcMe- CJApsMZKhIJPxpGo13P37wR8VYmXp7YZ2IqEgm829iWGHYq- BHiv8qPLskPfySCXPKxEvTjouSEWNzveMFlvDsKhIJJgiD8Y83KFwR4IFDowpzUQ lqEgmllpIEH8T-6xEbmDnXrks37ioSCZPK2upHB- D4Edb7xG7VSQck&tbo=u&sa=X&ved=2ahUKEwi- (14. 2. 2019).</p>
</div>
<div data-bbox=)

vPar8bvgAhUF2OAKHRvmCrcQ9C96BAgBEBs&biw=1366&bih=654&dpr=1#imgsrc=
PORX7SThMEZ-rM: (14. 2. 2019).

Šučurović, T. Poznavanje prve pomoči med starostniki v savinjsko – šaleški regiji. Diplomaska naloga, poročilo o raziskavi. Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta, zdravstvena nega, 1. stopnja, Ljubljana, 2018, str. 27. dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=111759&lang=slv> (25. 2. 2019).

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovani!

Sem Neja Novšak, dijakinja 2. letnika Srednje zdravstvene šole Celje. Pišem raziskovalno nalogo glede osveščenosti ljudi o prvi pomoči in uporabi defibrilatorjev. Namen raziskovalne naloge je pridobiti podatke prebivalcev Celja in Sevnice glede osveščenosti o tej temi. Cilj raziskave je ozavestiti pomen prve pomoči ter lokacije defibrilatorjev. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen tam, kjer je to posebej označeno. Anketni vprašalnik je anonimen, podatki bodo uporabljeni zgolj za namen izdelave raziskovalne naloge.

Datum izpolnjevanja: _____

Občan/-ka katere občine ste?

- a) Sevnica
- b) Celje

1. Ali vas področje prve pomoči zanima in bi radi nadgradili svoje znanje?

- a) zelo me zanima
- b) zanima me
- c) niti-niti (neodločeno)
- d) ne zanima me
- e) sploh me ne zanima

2. Menite, da morajo biti ljudje bolj osveščeni o prvi pomoči?

- a) da
- b) v določenih primerih
- c) ne

3. Ste že bili v stanju, ko so vam laiki (nestrokovnjaki) nudili prvo pomoč?

- a) da
- b) ne

4. Ste že bili v stanju, ko ste potrebovali pomoč, vendar se mimoidoči niso odzvali?

- a) da
- b) ne

5. Ocenite stopnjo strinjanja, ali bi znali pristopiti k osebi, ki potrebuje prvo pomoč.

- a) 5 – popolnoma se strinjam
- b) 4 – strinjam se
- c) 3 – niti-niti (neodločeno)
- d) 2 – ne strinjam se
- e) 1 – sploh se ne strinjam

6. Ocenite svoje znanje o prvi pomoči od 1 do 5.

- a) 5 – odlično

- b) 4 – prav dobro
- c) 3 - dobro
- d) 2 - zadostno
- e) 1 – nezadostno

7. Ste že bili na kakšnem tečaju prve pomoči?

- a) da
- b) ne

7.1 Če ste odgovorili z da, napišite namen tečaja.

8. Ali je potrebno prvo pomoč nuditi vsakomur, ki jo potrebuje?

- a) da
- b) odvisno od situacije
- c) ne

9. Ste že komu pomagali oz. izvajali prvo pomoč na terenu?

- a) da
- b) ne

9.1 Če ste odgovorili z da, komu ste pomagali? (možnih več odgovorov)

- a) otroku
- b) nosečnici
- c) mladostniku
- d) prijatelju
- e) družinskemu članu
- f) starostniku
- g) nikomur še nisem pomagal/-a
- h) drugo (napišite): _____

10. Se bojite pomagati, ker mislite, da boste stanje poškodovanca poslabšali?

- a) da
- b) odvisno od situacije
- c) ne
- d) o tem še nisem razmišljal/-a

11. Ste že nudili umetno masažo srca na lutki?

- a) da
- b) ne

12. Kaj je defibrilator?

- a) je prenosna elektronska naprava za oživljanje
- b) je robot, ki nadomešča zdravnika
- c) prenosna elektronska naprava za umetno dihanje
- d) je nov model prenosnega računalnika
- e) ne vem, kaj je defibrilator

13. Koliko defibrilatorjev imate v občini?

- a) 21
- b) 20
- c) 17
- d) 16
- e) ne vem
- f) ne vem, kaj je defibrilator
- g) drugo (napišite): _____

14. Poznate lokacije defibrilatorjev v občini?

- a) 1 - vem za vse lokacije
- b) 2 - vem za nekaj lokacij (skoraj vse lokacije)
- c) 3 - vem za malo lokacij (več kot 5 ali 6 lokacij)
- d) 4 – vem za zelo malo lokacij (za 1 do 5 lokacij)
- e) 5 – ne poznam nobene lokacije
- f) 6 – ne vem, kaj je defibrilator

15. Ste že uporabljali defibrilator na lutki?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem, kaj je defibrilator

16. Ste že uporabljali defibrilator na človeku?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem, kaj je defibrilator

17. Ste seznanjeni z uporabo defibrilatorja?

- a) da
- b) delno
- c) ne
- d) ne vem, kaj je defibrilator

18. Ali menite, da lahko defibrilator še dodatno poškoduje človeka s srčnim zastojem ali pa da lahko poškoduje tudi izvajalca pomoči, ker njegovo delovanje temelji na električni energiji?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem
- d) ne vem, kaj je defibrilator

Prišli ste do konca anketnega vprašalnika. Zahvaljujem se za Vaše odgovore in zaupanje!

